

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

KATEDRA SPOLEČENSKÝCH VĚD

Diplomová práce

Bc. Hana Žáková

Vývoj školství v obci Bohdíkov v kontextu vývoje školství v českých zemích

Olomouc 2016

Vedoucí práce: PhDr. Pavel Kopeček, Ph.D.

Poděkování

Děkuji panu PhDr. Pavlu Kopečkovi Ph.D. za odborné vedení diplomové práce a za jeho čas a cenné rady, které mi věnoval při psaní diplomové práce. Dále děkuji Mgr. Aleně Vokurkové, Mgr. Evě Fleischerové, Mgr. Janě Málkové, Mgr. Ludmile Divišové, p. Ireně Vepřkové a pracovnícím Státního okresního archivu v Šumperku za poskytnutí materiálů potřebných k vypracování diplomové práce.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala zcela samostatně a použila jsem jen uvedených pramenů a literatury.

V Bohdíkově 18. dubna 2016

.....

Hana Žáková

Obsah

Úvod	5
1 Stručné dějiny obce Bohdíkova	6
1.1 Charakteristika obce Bohdíkova.....	6
1.2 Přehled stručných dějin Bohdíkova od jeho založení do roku 1848.....	7
1.3 Nástin významných událostí ve vývoji Bohdíkova v období 1918 – 1945	7
1.4 Významné události v Bohdíkově letech 1946 – 1989	10
1.5 Bohdíkova po roce 1989	10
2 Vývoj školství v Bohdíkově	13
2.1 Vývoj školství od jeho počátků do roku 1887	13
2.2 Vývoj školství v Bohdíkově od roku 1888 do roku 1914	15
2.3 Vývoj školství v období 1. světové války	18
2.4 Vývoj bohdičkovské školy od roku 1919 do období nacistické okupace.....	19
2.5 Bohdičkovská škola v období nacistické okupace a 2. sv. války (1938 – 1945).....	23
2.6 Vývoj školství v Bohdíkově od konce 2. sv. války do roku 1964.....	24
2.7 Vývoj bohdičkovského školství v období od roku 1964/1965 až 1980/1981	27
2.8 Významné události ve vývoji bohdičkovské školy v letech 1981/1982 až 1993/1994	32
2.9 Vývoj bohdičkovské školy v letech 1994/1995 až do současnosti.....	36
3 Významné osobnosti bohdičkovského školství	40
3.1 Alois Konečný a jeho působení na bohdičkovské škole	40
3.2 Ludmila Konečná a její působení na bohdičkovské škole	43
3.3 Jan Heindl.....	44
4 Vzpomínky na bohdičkovskou školu	47
4.1 Vzpomínka bývalé žákyně	47
4.2 Vzpomínka učitelky ZŠ Bohdíkova	47
5 Využití diplomové práce pro pedagogické účely	49
Závěr	65
Seznam příloh	66
Seznam použité literatury	71
Anotace	74

Úvod

Tématem mé diplomové práce je historie školství v obci Bohdíkovi. Danou tematiku jsem si vybrala, protože v Bohdíkovi bydlím a místní základní školu jsem od 1. do 5. ročníku navštěvovala. Druhý důvod, který mě vedl k volbě tohoto tématu spočívá v tom, že doposud nikdo nezpracoval ucelený přehled vývoje bohdíkovského školství.

Za cíl práce si tedy kladu vytvořit ucelený přehled vývoje školství v obci Bohdíkovi od jeho vzniku až po současnost.

Hlavním zdrojem pro vytvoření této diplomové práce jsou zejména školní a obecní kroniky a výroční zprávy školy. Ve Státním okresním archivu Šumperk je uloženo celkem osm obecních kronik a jedna školní kronika z let 1887/1964. Další školní kronika z let 1964/1995 je uložena na Základní škole v Bohdíkovi. Dalšími podklady pro vypracování této diplomové práce jsou třídní knihy a výkazy uložené ve Státním okresním archivu Šumperk, dále pozůstalost Aloise a Ludmily Konečných uložená v depozitáři Vlastivědného muzea v Šumperku. Historii obce Bohdíkovi jsem zpracovala na základě své bakalářské práce, která se tímto tématem zabývala.

V první kapitole se budu zabývat charakteristikou obce Bohdíkovi. Protože jsem již vypracovala bakalářskou práci, která se tématem historie obce Bohdíkovi zabývala, tak se v této práci zaměřím na její stručnou charakteristiku a pokusím se vymezit významné události, které ovlivnily dění v obci. Není zde uvedeno období let 1848–1918, protože není k dispozici žádný materiál, který by toto období zachycoval. První dostupná obecní kronika je vedena až od roku 1918.

Ve druhé kapitole se budu zabývat samotným vývojem bohdíkovského školství. V jednotlivých podkapitolách je chronologicky uspořádán vývoj školství od počátků do roku 2015.

Ve třetí kapitole se budu zabývat významnými učitelskými osobnostmi v Bohdíkovi. Ke studiu jsem si vybrala osobnost Aloise a Ludmily Konečných a Jana Heindla.

Aby tato diplomová práce popsala také život ve škole očima žáků a učitelů, tak ve čtvrté kapitole uvedu vzpomínku učitelky ZŠ Bohdíkovi a bývalé žákyně bohdíkovské školy.

Praktickou částí této diplomové práce je výukový projekt pro žáky na téma „Poznáváme Bohdíkovi“, ve kterém se žáci seznámí s historií obce a školství v Bohdíkovi.

1 Stručné dějiny obce Bohdíkova

1.1 Charakteristika obce Bohdík

Obec Bohdík je součástí Olomouckého kraje. Od okresního města Šumperka je vzdálena 12 km. Nejbližším městem jsou Hanušovice, které jsou vzdáleny 6 km. Obec tvoří celkem čtyři katastrální území, a to konkrétně Dolní Bohdík, Komňátka, Raškov Ves a Raškov Dvůr. Mezi jeho další součást patří také osada Aloisov, která byla založena na konci 18. století knížetem Aloisem z Lichtejtejna.¹ Tato obec patří mezi nejstarší v šumperském okrese. K 31. 12. 2015 měla obec Bohdík celkem 1355 obyvatel.

Rozkládá se kolem levého břehu řeky Moravy. Nadmořská výška činí 348 m, rozloha je 2 622 ha. Nejvyšším bodem obce je Vaškova hora (626 m. n. m.). Okolní terén směrem po levém břehu řeky Moravy tvoří Hanušovická vrchovina, Kopřivenská vrchovina, údolí Bohdíkowského a Dražského potoka. Terén po pravém břehu řeky Moravy utváří Písařovská pahorkatina, údolí Raškovského a Komňáteckého potoka. Rozdíl mezi nejseverněji položeným bodem (Raškovská bouda – 601 m. n. m.) a nejnižněji položeným místem (Aloisovská osada – 334 m. n. m.) činí 466 m.²

Obec se do roku 1946 nazývala Český Bohdík a v období let 1946 až 1960 Dolní Bohdík. Přívlastky Český a Dolní měly Bohdík odlišit od Německého a později Horního Bohdíkova. V roce 1960 byly tři obce Raškov, Komňátka a Dolní Bohdík sloučeny pod jeden politický celek s názvem Bohdík.

Mezi historické památky v Bohdíkovi patří kostel sv. Petra a Pavla v Bohdíkovi, kostel sv. Jana Křtitele v Raškově a bohdíkovská tvrz. Nedaleko obce se také nachází zřícenina Nového Hradu.

---

¹ ČERMÁLKOVÁ, L. (editorka). *Olomoucký kraj: města a obce Olomouckého kraje*. Rožnov pod Radhoštěm: Proxima bohemia, 2009. s. 235.

² Bohdík. *Bohdík-historie obce* [online]. [cit. 2016-03-08]. Dostupné z: <http://www.bohdikov.cz/pdf/historie_obce.pdf>

1.2 Přehled stručných dějin Bohdíkova od jeho založení do roku 1848

Obec Bohdíkova vznikla zřejmě ve 13. století následkem slovanské kolonizace moravského vnitrozemí.³ V období 13. a počátku 14. století vedla údolím řeky Moravy stará obchodní jantarová stezka, vedoucí do Kladska a Slezska. Tato stezka spojovala Středomoří s Pobaltím. Důsledkem toho byly slovanské názvy řek a osad této lokality. Příkladem je název Komňátka, který byl zřejmě odvozen od slova komnata (místo odpočinku putujících kupců). Během let 1201–1216 se v okolí těchto řek postupně utvořila řada malých osad. Mezi tyto osady patří Bludov, Velké Losiny, Temenice, Bratrušov, Chromeč, Ruda, Bohdíkova, Komňátka a Raškov.⁴

Úplně první písemná zmínka o Bohdíkovi pochází zřejmě z roku 1351. Bohdíkova se stal postupně součástí majetku různých knížecích rodů (Žerotínů, Tobiáše Prokopa z Velnic, Jana Odkolka z Oujezdce). V roce 1351 byla vesnice pojmenována jako Martini Villa.⁵ O 46 let později v roce 1397 Bohdíkova náležel k rudskému panství a jmenoval se Budíkova. V 16. století patřil Bohdíkova losinským Žerotínům. Krátce byl majitelem Bohdíkova Tobiáš Prokop z Velnic, ale v roce 1578 byl majetkem Odkolků z Oujezdce. Kvůli jejich účasti na českém stavovském povstání byl jejich majetek konfiskován, a tak byl Bohdíkova v roce 1622 znovu připojen k panství rudských Lichtejštejnu. Pod rudským panstvím zůstal až do roku 1848, kdy byl politicky sloučen s okolními obcemi Štědrákova Lhota, Komňátka a Aloisov. Společně s Raškovem byly tyto obce v též roce přiřazeny k šumperskému okresu.⁶

1.3 Nástin významných událostí ve vývoji Bohdíkova v období 1918–1945

20. listopadu 1918 se konala schůze obecního výboru, kde se jednalo o disciplinárním řízení nad starostou obce Romanem Schafferem, který se dopustil v době 1. světové války několika deliktů. Z otevřeného okna si směrem k budově školy hvízdal melodii německé

---

³ Bohdíkova. *Bohdíkova-historie obce* [online]. [cit. 2016-03-08]. Dostupné z: <http://www.bohdikov.cz/pdf/historie_obce.pdf>

⁴ JAKL, V.: *60 let bohdíkovského fotbalu*. vyd.1. Šumperk: vegaprint, s. r. o. 1993, s. 5.

⁵ BŘEZINA, J. *Politický okres šumperský (vlastivědná studie)*. Šumperk: Okresní osvětový sbor, 1930, s. 53.

⁶ MELZER, M. a kol. *Vlastivěda šumperského okresu*. Vyd.1. Šumperk: Okresní vlastivědné muzeum, 1993, s. 202-203.

písně „Wacht am Rhein“, dále jako starosta české obce mluvil s okresním hejtmanem vždy německy. Během války nutil český lid k různým činům, ze kterých měla prospěch rakouská vláda. Z důvodu těchto prohřešků byl zbaven funkce starosty obce a novým starostou byl jmenován Antonín Pecha, který byl 17. prosince 1918 zvolen na zbývajících období.⁷

13. dubna roku 1919 byla na památku vzniku Československa vysazena u sokolovny opentlená lípa svobody. Stalo se tak za přítomnosti členů Sokola, dobrovolného sboru hasičů a obecního výboru. Po skončení akce se konala malá slavnost s hudbou, přednáškou a zpěvy.

V roce 1930 byl postaven u zdejší sokolovny pomník věnovaný prezidentu T. G. Masarykovi. Slavnost k odhalení pomníku se konala 24. srpna 1930. Na Vánoce v roce 1935 byl v Českém Bohdíkově poprvé postaven vánoční strom. Podnět k tomu dalo rodičovské sdružení při místní škole. Výtěžek z pokladničky, která byla umístěna u stromu, byl použit pro nadílku chudých žáků. V květnu roku 1938 za částečné mobilizace odešli někteří bohdíkovští vojáci spolu s četnickým sborem z Českého Bohdíkova, aby hájili naši vlast. Jejich jednání ale nezabránilo připojení Sudet k Německu.⁸

K podepsání mnichovské dohody došlo 29. září 1938. Československým zástupcům byl předložen ultimátní diktát, který nařizoval, že Československo musí Německu do 10 dnů vyklidit asi třetinu svého území, a to i s pohraničními pevnostmi a výzbrojí v nich. Mnichovské ultimátum bylo československou vládou přijato 30. září 1938. Obec Bohdíkova byla součástí Sudet, a tak byla také okupovaným německým územím.⁹ První oddíly německých vojáků do Bohdíkova přišly 10. října 1938. Objevily se zde v brzkých ranních hodinách, jejich cesta vedla směrem od Hanušovic. Oddíly vojáků se ubytovaly u rolníka německého původu Arnošta Büchla. Dalšího dne postupovaly německé jednotky dále k Aloisovu a k Rudě nad Moravou. Německá vojska byla obyvateli německé národnosti uvítána s velkou slávou a nadšením. Dle místní kroniky se čeští občané chovali k německému vojsku chladně a zdrženlivě. Své domovy opouštěli jen v krajní nouzi.¹⁰ I říšská armáda, která procházela Bohdíkovem, se k obyvatelstvu chovala celkem slušně. Během průvodu německého vojska nedocházelo k žádným násilnostem. Následně bylo vyměněno vedení obce za německé. Vedení obce se prozatím ujal Vilhelm Leckel, který nahradil stávajícího starostu obce Petra Krobotu. Následně, když proběhlo 8. listopadu 1938 první zasedání obecní rady, byl zvolen starostou Hynek Šimek starší. Čeští zaměstnanci, kteří pracovali ve státních

⁷ SOkA Šumperk. Archiv obce Bohdíkova. *Pamětní kniha obce Bohdíkova (1927-1951)*, s. 169.

⁸ Bohdíkova. *Bohdíkova-historie obce* [online]. [cit. 2016-03-08]. Dostupné z: <http://www.bohdikov.cz/pdf/historie_obce.pdf>.

⁹ Žáková, H. *Historie, školství a kulturní tradice v obci Bohdíkova ve 20. Století*. Olomouc, 2013. Univerzita Palackého. Pedagogická fakulta, bakalářská práce

¹⁰ SOkA Šumperk. Archiv obce Bohdíkova. *Pamětní kniha obce Bohdíkova (1927-1951)*, s. 298.

institucích (např. dráhy, pošta), se museli přestěhovat do vnitrozemí a svoji práci vykonávat tam. Díky vlivu německé propagandy a probíhajících politických událostí docházelo u některých občanů k tomu, že se ať už veřejně či skrytě hlásili k německé příslušnosti. Tímto jednáním však oslabovali pozice českého obyvatelstva v obci.¹¹ Po dobu, kdy probíhala 2. světová válka, byli do vedení školy a místních spolků dosazeni němečtí příslušníci. Zastavena byla také činnost tělovýchovné jednoty Sokol. Dále byla uzavřena místní česká knihovna, knihy byly zabaveny a posléze zničeny v aloisovské papírně. V tomto roce byly zavedeny potravinové lístky. Následkem utlačování místními Němci a německými úřady začala upadat veškerá kulturní činnost v obci. Touha českých obyvatel po divadle nebo zábavě zůstala po celou dobu okupace utlumena.¹² Během roku 1940 docházelo v obci Bohdíkovi k přibývání německých přistěhovalců z různých krajů německé říše.

Z Českého Bohdíkova bylo v různých nacistických koncentračních táborech vězněno 19 osob, z Komňátky 8 osob a z Raškova 5 osob. Pobyť v koncentračním táboře nepřežil zdejší občan Jaroslav Gronych, který zemřel v roce 1943. Druhou obětí byl Jaroslav Doležel, který zahynul 1. dubna 1945 ve Flossenbürgu. Vězněno bylo ještě několik zdejších občanů v čele s farářem páterem M. Jaškem.¹³

K osvobození Českého Bohdíkova došlo 8. května 1945. Jednotka ruských tanků prorazila cestu směrem od Šumperka k Hrabnovu a k Rudě nad Moravou. Druhá jednotka pronikla od Kopřivné na Hanušovice a dále na Bohdíkovi. Vznikl tak kruh, ze kterého Němci nemohli uniknout. U místního hostince „Krčmy“ měla ruská armáda své palebné postavení. Chtěla tak přivítat Němce, kteří prchali od Hanušovic směrem na Raškov.¹⁴ V blízkém okolí obce ale k většímu boji při osvobození nedošlo. Jednalo se jen o menší přestřelky mezi prchajícími Němci a hlídkami Rusů, kteří je pronásledovali. Po silnici, která vede směrem od Raškova ke Komňátce projížděl německý tank, který se chtěl probít dále směrem k Rudě nad Moravou, ale blízko hostince „U Pechů“ byl napaden střelbou z pancéřové pěsti. Tank byl tak zneškodněn i se svojí šestičlennou posádkou. Vrak tanku stál ještě po dlouhou dobu na okraji silnice. Připomínal tak, že i poblíž Bohdíkova táhla německá fronta. Torzo tanku bylo až v roce 1952 rozebráno a odvezeno do sběrných surovin.¹⁵

---

¹¹ SOkA Šumperk. Archiv obce Bohdíkovi. *Pamětní kniha obce Bohdíkovi (1927-1951)*, s. 299.

¹² Tamtéž, s. 301-303.

¹³ Tamtéž, s. 305.

¹⁴ Tamtéž, s. 307.

¹⁵ Tamtéž, s. 308.

1.4 Významné události v Bohdíkovi letech 1946 – 1989

V roce 1946 byl proveden odsun německého obyvatelstva z československého území. Z Českého Bohdíkova bylo včetně osady Aloisov odsunuto sedm rodin. Rodiny se smíšeným manželstvím odsunuty nebyly. Na uvolněné domky po odsunutých Němcích byli dosazeni jako národní správci zdejší občané. V roce 1947 byl původní název obce Český Bohdíkovi pozměněn na nový název Dolní Bohdíkovi.¹⁶ Tato změna nastala, protože v oblasti severní Moravy se nacházela obec Německý Bohdíkovi, která byla přejmenována na Horní Bohdíkovi.

Rok 1960 se zapsal významně do dějin Bohdíkova. V tomto roce došlo k seskupení obcí Bohdíkovi, Komňátky a Raškovi pod jeden politický a hospodářský celek Bohdíkovi.¹⁷ 17. března 1960 byl návrh na sloučení předložen na zasedání MNV (Místní národní výbor) a přijat. V červnu roku 1960 se konaly již ve sloučené obci volby do MNV. Pro usnadnění komunikace občanů ze sloučených obcí se zástupci MNV byl za tímto účelem každý týden určen jeden den, kdy se v Raškově a Komňátce scházeli zástupci MNV a vyřizovali zde záležitosti občanů z těchto obcí.

V období let 1970 až 1989 bylo v Bohdíkovi vybudováno několik nových staveb. V roce 1974 byla zahájena stavba nové samoobsluhy a prodejny masa, a to za účelem zvýšení kvality prodeje a obchodu v obci. V roce 1984 byl zahájen provoz v nově postavené budově mateřské školy a v roce 1988 byl slavnostně otevřen nově zrekonstruovaný Kulturní dům.

1.5 Bohdíkovi po roce 1989

Dne 24. listopadu roku 1990 proběhly první volby do obecního zastupitelstva. Nově zvolené zastupitelstvo bylo patnáctičlenné a tvořili jej Miloslav Podhorný, Jaromír Mazák, Ing. Jan Kubíček, Vladimír Podhorný, Ing. Marie Divišová, Ing. Jaromír Rutar, Jana Divišová, Josef Diviš, František Diviš, Antonín Matýs, Karel Navrátil, Ing. Zdenek Reichel, Zdeněk Doležel, Ludmila Hinkelmanová a Jaroslav Vít. Novým starostou byl zvolen Ing. Jan Kubíček a místostarostou Vladimír Podhorný.¹⁸

Ve dnech 18. a 19. listopadu 1994 proběhly volby do obecního zastupitelstva. Nově

---

¹⁶ BARTOŠ, J. a kol. *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848-1960*, svazek IV. Ostrava: profil, 1974. s. 54.

¹⁷ BARTOŠ, J. *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848-1960*. Sv. 4. Ostrava: Profil, 1974. s. 54.

¹⁸ Tamtéž, s. 292.

zvolené zastupitelstvo tvořilo 15 členů. Starostou obce byl zvolen Ing. Jan Kubíček. Obecní rada byla pětičlenná a tvořili ji Vladimír Podhorný, Miloslav Podhorný, František Diviš, Petr Krystek. Při obecní úřadu fungovala komise finanční, kontrolní, stavební a také sbor pro občanské záležitosti.¹⁹

V roce 1996 tvořilo obecní zastupitelstvo 15 členů, a to Miloslav Podhorný, František Diviš, Ing. Jan Kubíček, Jaromír Mazák, Ing. Jaromír Rutar, Lubomír Gronych, Jiří Láhola, Petr Diviš, Karel Kouřil, Pavel Diviš, Vladimír Podhorný, Vladimír Jakl, Ludmila Matýsová, Petr Krystek a Antonín Matýs. Při zastupitelstvu byla dále zřízena finanční komise, kontrolní komise, komise pro výstavbu a Sbor pro občanské záležitosti. Starostou obce byl Ing. Jan Kubíček. Sbor pro občanské záležitosti každoročně pořádá akce jako vítání dětí, setkání padesátiletých a stříbrné svatby, dále zájezd důchodců a setkání důchodců s vedením obce. Příležitostně sbor také gratuluje jubilantům k životním výročím a také při příležitosti zlatých a diamantových svateb.²⁰

V červenci roku 1997 zasáhla obec Bohdíkovo rozsáhlá povodeň. Hladina řeky Moravy kulminovala v pondělí 8. července 1997 a dosáhla hranice 4 metrů. Zaplavena byla skoro celá obec. Byly přerušeny dodávky elektřiny a pitné vody. Řeka se valila obcí a ničila vše, co jí stálo v cestě. Zničeny byly silnice, železniční trať, fotbalové hřiště. Podemlety byly základy domu č. 1. Evakuováno bylo 30 obyvatel. Poškozeno bylo přes 150 domů. Škody na budovách dosáhly téměř 3 milionů korun. Náklady na opravu poničených obecních komunikací a mostů přesáhly taktéž 3 miliony korun.²¹

Na zasedání zastupitelstva v roce 2000 byl schválen vstup obce Bohdíkova do Svazku mikroregionu Hanušovice. Účelem bylo zejména zajištění realizace protipovodňových opatření pro sdružené obce, které byly v souladu s vodohospodářskou studií okresu Šumperk. V rámci protipovodňových úprav byla v Raškově Dvoře zvýšena silnice. Jednalo se také o výstavbě levobřežní hráze podél řeky Moravy a opravě mostu u Krčmy. Obecní rada odsouhlasila zakoupení mobilního telefonu pro starostu obce, aby byl v případě jeho nepřítomnosti na obecním úřadě k zastížení.²²

V roce 2001 byla v Bohdíkově zahájena plynofikace obce. Obci byla přidělena dotace na výstavbu od Státního fondu životního prostředí ve výši 50% celkových nákladů, což činilo 9 milionů korun. Občanům byla zřízena skříňka hlavního uzávěru plynu, vyřízeno stavební

---

¹⁹ OÚ Bohdíkovo. *Kronika obce Bohdíkova (1992-1995)*, s. 250.

²⁰ OÚ Bohdíkovo. *Kronika obce Bohdíkova (1996-2009)*, s. 9, 12.

²¹ KRATOCHVÍL, M. a MAREČEK, J. *Záplavy-červenec 1997*. Šumperk: Agentura Trifox s. r. o., 1997, s. 22.

²² SOKA Šumperk. Archiv obce Bohdíkovo. *Kronika obce Bohdíkova (1996-2009)*, s. 43.

povolení a projekt, a to za poplatek 5 000 Kč.²³

V roce 2003 vyšlo první číslo Bohdíkovského zpravodaje. Vedoucí redakční rady je Mgr. Jana Málková. Zpravodaj vychází 4x ročně a pro občany Bohdíkovy zcela zdarma. Dále byl v roce 2003 obecní úřad vybaven novou výpočetní technikou. Zakoupen byl také nový služební automobil pro starostu obce. V listopadu téhož roku byla spuštěna II. etapa plynofikace obce. Touto fází byl plyn rozveden do všech částí obce. Celkové náklady související s plynofikací činily 17,5 milionu korun.²⁴

V únoru roku 2006 vstoupila obec Bohdíkov do sdružení MAS Horní Pomoraví o.p.s. Sdružení vzniklo na základě snahy o navázání spolupráce veřejné správy, neziskového sektoru a podnikatelů, a to za účelem rozvoje území. Hlavním důvodem vytvoření sdružení bylo posílení místního ekonomického prostředí.

Na zasedání obce dne 5. června 2006 schválen návrh znaku a vlajky obce Bohdíkov. Grafický návrh zpracoval heraldik Miroslav J. V. Pavlů. V levé části znaku je vyobrazena figura černého lva, který byl převzatý z erbu Žerotínů. V pravé části znaku je umístěn dvojitý klíč a meč, které připomínají patrony kostela sv. Petra a Pavla v Bohdíkově. Dále jsou v této části znaku 4 hvězdy, které symbolizují 4 části obce.²⁵ V roce 2012 byla v celé obci vybudována kanalizace a čistička odpadních vod. Během roku 2013 byly vybudovány jednotlivé kanalizační přípojky. V roce 2014 byl v rámci projektu „Revitalizace centrální části prostoru obce Bohdíkov“ upraven prostor u kulturního domu. Nový park byl vybaven lavičkami, veřejným osvětlením a vysazena byla nová zeleň.²⁶ Dále se v roce 2014 konaly volby do obecního zastupitelstva, kterých se zúčastnilo 498 občanů, tj. 44,8% oprávněných voličů. Starostou obce byl zvolen Ing. Luděk Hatoň. Obecní zastupitelstvo tvoří 15 členů.

---

²³ SOkA Šumperk. Archiv obce Bohdíkov. *Kronika obce Bohdíkov (1996-2009)*, s. 51.

²⁴ Tamtéž, s. 67.

²⁵ HATONĚ, L. Obec bude mít svůj znak a vlajku. *Bohdíkovský zpravodaj*. 2006, č. 4, s. 2.

²⁶ HATONĚ, L. Probíhá revitalizace obce. *Bohdíkovský zpravodaj*. 2014, č. 4, s. 1.

2 Vývoj školství v Bohdíkovi

2.1 Vývoj školství od jeho počátků do roku 1887

O počátcích vzdělávání v Bohdíkovi nemáme žádné ověřené zprávy. Ve školní kronice z let 1887–1906 sepisované nadučitelem Aloisem Konečným a v obecní kronice sepisované kronikářem Hynkem Šimkem v letech 1927–1933 jsou zaznamenány pouze vzpomínky od pamětníků a rodáků, které se šířily z generace na generaci. Konečný v kronice také uvádí, že původní učitelé při učitelském povolání vykonávali ještě práci hrobníka, kostelníka, zvoníka či varhaníka. Jejich plat však na živobytí skoro nestačil. Dostávali jej v sobotu, a proto byl nazýván sobotáles. Docházka žáků byla dobrovolná, tudíž značně nepravidelná. S vzrůstajícím zájmem o vzdělání se však jejich počet postupně zvyšoval. Prvním vzdělavatelem byl Ignác Rulíšek, baráčník a poutnický zpěvák. Své žáky vyučoval ve svém domě až do roku 1799.²⁷ Jestli tak činil jen z ochoty nebo za nějakou odměnu není v kronice uváděno. Položil takto základy bohdíkovského vzdělávání.

Největší obrat v reformě škol nastal v době vlády Marie Terezie (1740–1780) a jejího syna Josefa II. (1780–1790). Marii Terezii donutily k reformám zejména hospodářské důvody. Bylo potřeba mít vzdělanější lid, aby mohlo být oživeno hospodářství země.²⁸ Do té doby elementární školství nebylo středem zájmu jezuitů a bylo tak zanedbáváno. Ve městech byly školy městske a ve farních vesnicích školy farní. Ženské řády zřizovaly školy dívčí, které ale bývaly také soukromé. Vyučování na mnohých školách byla nepravidelné a školní docházka byla libovolná. K nepříznivé situaci v tehdejší školství přispíval také fakt, že učitelská práce byla nedostatečně oceňována. Učitelé byli nuceni hledat si vedlejší zaměstnání, a tak nejčastěji plnili práci zvoníka, varhaníka, kostelníka či obecního písaře. Odměnu za svou práci dostávali buď v penězích, nebo naturáliích.²⁹

Podnět pro zreformování národního školství podal pasovský biskup Leopold Arnošt hrabě z Firmián. Předložil Marii Terezii spis o stavu obecných škol v Horním a Dolním Rakousku. Tímto způsobem tak žádal o to, aby státní moc zlepšila stav národního školství a zajistila pravidelnou školní docházku. Císařovna Marie Terezie předala tento spis hraběti

---

²⁷ SOKA Šumperk. Archiv obce Bohdíkova. *Pamětní kniha obce Bohdíkova* (1927–1951), s. 14.

²⁸ KRÁLÍKOVÁ, M. *Nástin vývoje všeobecného vzdělání v českých zemích*. Vyd. 1. Praha: SPN, 1997. s. 25.

²⁹ VESELÁ, Z. *Vývoj české školy a učitelského vzdělání*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 1992. s. 8.

Rudolfu Chotkovi, který byl pověřen přezkoumáním stavu národního školství. Na základě tohoto pověření byla zřízena komise, jejímž úkolem bylo provést analýzu statistických údajů školství. Výsledkem šetření bylo zjištění, že největším problémem obecného školství je právě špatná docházka a nedbalá příprava učitelů.

Marie Terezie povolala školského reformátora J. I. Felbigera, aby pomohl zlepšit školství v monarchii. Felbiger vypracoval *Všeobecný školní řád*, který byl schválen a úředně vyhlášen 5. prosince 1774. Na základě tohoto řádu probíhaly v základním školství změny, které vyplývaly z nutnosti zabezpečit potřebu gramotných sil pro rozvoj průmyslové výroby.

Nařízení Marie Terezie a Josefa II. se odrazily i ve školství v Bohdíkově. První oficiální zmínka o vyučování v Bohdíkově pochází z roku 1799. Od tohoto roku byl z moci úřední jmenován učitelem Jan Matys, který v Bohdíkově vyučoval téměř 50 let. O jeho vzdělání není nic známo. Zjištěno bylo pouze, že v letech 1796–1798 zastával funkci učitelského pomocníka v Raškově a také jeden rok působil jako písař na krajském úřadě v Olomouci. Svá první učitelská léta učil v domě č. p. 39. Narůstající počet žáků vyvolal potřebu pro vybudování nové školní budovy. První dřevěná školní budova byla postavena v roce 1819. Pozemek a materiál nutný ke stavbě daroval kníže Lichtenstein. Zde Jan Matys vyučoval až do roku 1848, kdy své místo kvůli své nemoci přenechal svému synovi Antonínu Matysovi.³⁰

Antonín Matys se narodil v roce 1826. Své učitelské vzdělání nabyt u učitele Bendy v Bludově a také na půlročním učitelském kurzu v Uničově. O Antonínu Matysovi je známo, že byl učitelem velice chudým. Nemohl se uplatnit ani jako varhaník v místním kostele, protože byl tehdy přifařen k sousední Rudě, odkud docházel na mše i tamní varhaník. Matys si tak musel přivydělávat jako hudebník o muzikách.

Kvůli zchátralému stavu dosavadní dřevěné budovy školy byla započata stavba nové zděné školy. Vyučování muselo být přesunuto do „Krčmy“ (původně se jednalo o šlechtickou tvrz, dnes prohlášena za kulturní památku). V roce 1859 byla na původním místě, kde stála dřevěná budova, dokončena stavba nové zděné budovy. Antonín Matys se otevření nové budovy školy nedožil. Zemřel 16. října 1859.³¹

V roce 1860 byl na školu dosazen učitel Josef Dittrich. Učitelskou způsobilost získal na půlročním kurzu v Uničově. Po absolvování kurzu působil v letech 1845–1849 jako pomocník učitele v Dolní Hynčíně. V roce 1849 složil před komisí učitelskou zkoušku. Po té byl přeložen na školu do Bohutína a odtud byl v roce 1860 přeložen do Českého Bohdíkova.

³⁰ SOKA Šumperk. Fond Obecná škola Bohdíkovo. *Školní kronika 1887-1953*(1964), s. 6.

³¹ Tamtéž, s. 7

V Bohdíkově vyučoval až do roku 1886, kdy jej postihla mrtvice a dále již učitelskou profesí vykonávat nemohl.

Dalším důležitým zákonem, který ovlivnil vývoj školství, byl *Říšský zákon* z roku 1869. Tento zákon stanovoval pravidla vyučování ve školách obecných a měšťanských. Školy obecné byly zřizovány proto, *aby dívky v mravnosti a náboženství vychovávaly, ducha jejich vyvíjely, znalosti a zručnosti, jichž mají k dalšímu vzdělání v životě potřeby, jim poskytovaly a byly základem, aby z nich se stali hodní lidé a občané.*³² Odpovědným správcem obecné školy byl nadučitel (řídící učitel). Místo pro nadučitele bohdíkovské školy bylo vypsáno teprve v roce 1886. Stal se jím Alois Konečný, prozatimní učitel z Nákla u Litovle.

Výnosem zemské školní rady bylo v roce 1880 povoleno rozšíření z jednotřídní školy na dvojtřídní. Podučitelem byl jmenován bohdíkovský rodák Jan Pavelka, který byl také pozdějším správcem školy v Komňátce. Na škole v Bohdíkově působil do roku 1883. Jeho nástupcem byl podučitel Josef Příkryl, rodák z Pivína u Prostějova.

Kvůli zvýšení počtu žáků, kteří navštěvovali bohdíkovskou školu, byla v roce 1884 provedena přístavba prvního patra školy. Do té doby než bylo první patro přistavěno, probíhala výuka jedné třídy v domě č. 53. V roce 1885 byla škola rozšířena na trojtřídní. V závislosti na rozšíření školy bylo potřeba zajistit místo nadučitele, učitele, podučitele a industriální učitelky. Prvním nadučitelem školy se stal Alois Konečný, který se své funkce ujal od března roku 1887. Ve školním roce 1877/1878 navštěvovalo školu 157 žáků. Místo podučitele převzal po Josefu Dittrichovi, který odešel do důchodu, pan Josef Příkryl. Na další učitelskou pozici byl zemskou školní správou dosazen Jan Minář, který působil na škole v Bludově. Industriální učitelkou, která vyučovala ruční práce, byla jmenována Anna Nováková z Bludova.

2.2 Vývoj školství v Bohdíkově od roku 1888 do roku 1914

Život v obecné škole v Českém Bohdíkově měl svůj pravidelný rytmus. Školní rok byl vždy zahajován 1. nebo 2. září slavnou mší svatou, které se povinně zúčastnili všichni žáci a učitelé. Vyučování bylo zakončeno v polovině července také mší svatou.

V roce 1905 byl vydán *Řád školní a vyučovací*. V platnost vešel od školního roku 1906/1907. Schváleno v něm bylo celodenní vyučování. Výuka měla probíhat dopoledne i

---

³² KOVAŘÍČEK, V. *Materiály k dějinám pedagogiky*. Vyd. 3. Olomouc: Univerzita Palackého, 1983. s. 66.

odpoledne s přestávkou na oběd. Délka školního roku byla tímto řádem stanovena na 10 měsíců.³³ Školní rok 1906/1907 začal v Bohdíkově 17. září 1906. Poprvé tak měli žáci dvouměsíční prázdniny.

Během roku byla oslavována významná jubilea, která se týkala císaře a jeho rodiny. Připomínán byl 4. říjen (svátek císaře Františka Josefa), 19. listopad (svátek císařovny Alžběty) a 19. prosinec (narozneniny Františka Josefa). Na jejich počest byly pořádány mše, kterých se zúčastnili všichni žáci a učitelé. Každoročně, na sv. Marka a v křížových dnech, se žáci a učitelé zúčastnili mše svaté a prosebného průvodu do polí. Ke zpovědi a přijímání žáci přistupovali celkem třikrát. Jednou ročně také plnili zkoušku z náboženství.

Obec Český Bohdíkovo jako jedna z nejsevernějších obcí českého národního života na Moravě byla terčem soustředěných snah o založení německé školy. Ačkoliv se jednalo o obec českou (v roce 1880 tvořilo obyvatelstvo 1160 Čechů a 75 Němců, v roce 1900 1211 Čechů a 69 Němců) tendence k založení německé školy a následné poněmčení celé obce přetrvávaly. Mírní a snášenliví němečtí úředníci byli z českobohdíkovských závodů odvoláni a na jejich místa byli dosazeni němečtí agitátoři. V české obci nastala agitace pro německou školu. Obyvatelstvo, z 95% dělnické, bylo závislé na německých fabrikantech. Bylo lákáno dary, sliby, hrozbami, aby děti dalo zapsat do schulvereinské školy, neboť dříve než stavba školy mohla být úřady povolena, musel být přihlášen dostatečný počet dětí. První zmínka o snahách o založení německé školy v Bohdíkově pochází z roku 1892. Místní školní radou bylo projednáno a schváleno nepovinné vyučování německého jazyka. Zavedení němčiny mělo pozastavit snahy Němců k vytvoření školy. Svědčí o tom záznam v kronice: „*Kéž by vyučování němčiny zatarasilo navždy cestu Schulvereinu do obce naší. Jedině z té příčiny sáhnuto ke zlu, jakým nepovinné vyučování němčiny jest, aby zabráněno bylo mnohem většímu zlu – Schulvereinu.*“³⁴

Snahy o založení německé školy ale pokračovaly i v dalších letech, jak patrné ze zápisů v kronice:

...Snahy Němců na poněmčení Českého Bohdíkova nabývají určitých forem: hodlají vystaviti budovu pro německou školu na parcele č. 352 ... (šk. rok 1904/1905)

... Schulverein ve spojení s „Bundem der deutschen Nordmahrens“ v usilování o zřízení německé školy v Českém Bohdíkově neochabují, na straně druhé vede a klade se této

³³ Lenderová, M. *Vše pro dítě: válečné dětství 1914-1918*. Vyd. 1. Litomyšl: Paseka, 2015, s. 68

³⁴ SOkA Šumperk. Fond Obecná škola Bohdíkovo. *Školní kronika 1887-1953* (1964), s. 48

snaze (ze strany OÚ a OZ houževnatý odpor. Pomýšlí se též na zřízení české mateřské školy ve zdejší obci...³⁵ (šk. rok 1905/1906)

... O zřízení německé školy v Českém Bohdíkově usiloval zábřežský továrník Brass a stavitel Ilgner i tohoto roku všemožným způsobem, leč doposud marně... (šk. rok 1906/1907)

O stavbu německé školy usiloval „Bund der Deutschen Nordmahrens všemožně jako léta předešlá, leč bezvýsledně... (šk. rok 1907/1908)

Ve škole byla zřízena učitelská a žakovská knihovna. V lednu roku 1899 byla k žakovské knihovně založena knihovna pro dospívající mládež. Zakoupeno bylo celkem 23 knih. Z poskytnutých darů byly každoročně dokupovány nové knihy.

14. prosince roku 1903 zahájila svoji činnost školní kuchyně. V období zimních měsíců byla žákům podávána teplá polévka. Nádobí potřebné pro zahájení činnosti školní kuchyně poskytla Národní jednota Olomouc. Kromě potravinových darů bylo na příspěvcích vybráno celkem 85 korun. Celkové náklady činily 75 korun. Přebytek peněz byl věnován do obranného fondu zdejší české školy vůči německému Schulvereinu, jehož úmyslem bylo zřídit v Českém Bohdíkově německou školu.³⁶

V roce 1907 bylo proti Aloisi Konečnému vedeno disciplinární řízení. Po ukončení řízení byl Konečný od 15. února 1909 přeřazen na trojtřídní školu do Rybí (okres Nový Jičín). Významnou postavou bohdíkovského školství, kterou Konečný beze sporu byl, věnujeme samostatnou kapitolu této práce.

Od 3. března 1909 byl prozatímním správcem školy ustanoven Ferdinand Šnajder, který byl učitelem bohdíkovské školy. Učitelku ručních prací, Ludmilu Konečnou, která odešla se svým manželem, nahradila Ludmila Adámková z Postřelkova.

Ve školním roce 1909/1910 byl definitivně jmenován správcem školy Eduard Žváček. Učitele Josefa Skopečka, který byl jmenován nadučitelem ve Štědrákové Lhotě, nahradil 2. března 1910 Josef Diviš z Poděšína.

Významným rokem pro rozvoj školy v Bohdíkově byl rok 1910/1911. Správa školy společně s místní školní radou podala žádost okresní školní radě o zřízení třídy pobočné k 3. třídě s vyučováním podle osnov čtyřtřídní školy. Podle předběžných zápisů bylo zjištěno, že ve školním roce 1910/1911 bude třetí třídu navštěvovat celkem 87 žáků. Žádost byla

---

³⁵ SOkA Šumperk. Fond Obecná škola Bohdík. *Školní kronika 1887–1953* (1964), s. 124.

³⁶ SOkA Šumperk. Fond Obecná škola Bohdík. *Školní kronika 1887–1953* (1964), s. 115.

okresní radou školní schválena a odeslána k Zemské školní radě do Brna.³⁷ Výnosem okresní školní rady z 5. září 1910 začaly hlavní prázdniny až 1. srpna 1911 a končily 1. října 1911. Bylo tak docíleno vyšší návštěvnosti školy. Ve školním roce 1910/1911 byla provedena rekonstrukce budovy školy. Náklady na opravy činily 1900 korun. Dále byla také nově uspořádána žakovská a učitelská knihovna. Nakoupeno bylo několik nových knih a poškozené knihy byly opatřeny novou vazbou. Žakovskou knihovnu, v roce 1911, tvořilo 258 knih a učitelskou knihovnu 182 knih.

2.3 Vývoj školství v období 1. světové války

Těžké časy zasáhly bohdíkovskou školu a obyvatele v letech 1914–1918, kdy probíhala první světová válka. V srpnu roku 1914 byla vyhlášena všeobecná mobilizace. Povolání byli do zbraně všichni muži až do 42 let.³⁸ Toto nařízení mělo také neblahé důsledky pro bohdíkovskou školu. Povolání byli učitelé Stanislav Nasadil, Ladislav Bubník a Jan Hlavatý, který byl později vojenské služby zproštěn. Stávající učitele začaly nahrazovat ženy. První učitelkou bohdíkovské školy byla Marie Zahálková, která působila v Bludově.

Ve školním roce 1914/1915 bylo do školy zapsáno celkem 180 žáků. Samotná docházka žáků byla ale v tomto období velice slabá. Žáci byli z výuky za souhlasu místní a okresní školní rady uvolněni, protože museli z nedostatku pracovních sil vykonávat práci na poli.

Kruté hospodářské následky zasáhly všechny vrstvy obyvatelstva v Bohdíkově. Kukuřičná krupice byla vydávána podle předepsaného množství rodinám na zvláštních nákupních lístcích. Pšeničná mouka nebyla k dostání prakticky vůbec. Cena hospodářských plodin, masa, obuvi a potravin vysoce stoupla. Například kilo vepřového masa stálo 4 koruny, pár bot 24 korun.³⁹

Povinností škol, žáků a učitelů, bylo podílet se na nejrůznějších sbírkách. Předmětem sběrné činnosti byl neuvěřitelně různorodý materiál. Ze zápisu z kroniky vyplývá, že v Bohdíkově proběhla sbírka v roce 1915 a 1916. Žáci a učitelé v Bohdíkově společně sbírali kovy, zbytky oděvů, jahodové, malinové a ostružinové listí.⁴⁰ Kromě těchto sbírek pořádali také peněžní sbírky. Jejich výtěžek byl použit na dobročinné účely.

---

³⁷ SOkA Šumperk. Fond Obecná škola Bohdíkov. *Školní kronika 1887–1953* (1964), s. 136.

³⁸ Tamtéž, s. 155.

³⁹ Tamtéž, s. 164.

⁴⁰ Tamtéž, 172.

Ve školním roce 1915/1916 do školy chodilo 183 žáků. Do konce února 1916 vyučovala v první a druhé třídě Marie Adamová (rozená Zahálková). Nahradil ji učitel Jan Hlavatý, který byl z vojenské služby propuštěn. Výnosem c. k. zemské rady školní bylo ke dni 10. listopadu 1915 povoleno zřízení paralelní třídy třetího ročníku.⁴¹

Ve školním roce 1916/1917 školu navštěvovalo 178 žáků. Od 10. ledna roku 1917 nastoupil vojenskou službu také správce školy Eduard Žváček, který vyučoval v první a druhé třídě. Místní školní rada společně s obecním úřadem podala žádost o zproštění služby, které ale vyhověno nebylo. Nahradila ho Filomena Janíčková, která vyučovala v první a druhé třídě do konce března 1916. Od dubna 1916 ji nahradila Vlasta Hýblová. Ve třetí a čtvrté třídě vyučoval Jan Hlavatý. Správcem školy byl místo Eduarda Žváčka dočasně ustanoven Jan Hlavatý. Těsně před koncem války byl učitel Žváček vojenské služby zproštěn a od školního roku 1917–1918 se vrátil zpět na místo správce bohdíkovské školy. Ve školním roce 1918/1919 bylo do školy zapsáno 167 žáků. V první třídě vyučovala Filomena Janíčková. Výuka v druhé třídě probíhala celodenně a výuku vedl Jan Hlavatý. Ve třetí a čtvrté třídě vyučoval Eduard Žváček a výuka probíhala polodenně. Školní rok byl ukončen 13. července 1918.

2.4 Vývoj bohdíkovské školy od roku 1919 do období nacistické okupace

Školní rok 1919/1920 byl zahájen 16. září 1919. Školu navštěvovalo 162 žáků, z toho 90 chlapců a 72 dívek. Výuka probíhala ve čtyřech třídách, kde druhá a třetí třída měly dvě oddělení. Správcem školy byl Eduard Žváček.⁴² Jako úřední dokument pro učitele sloužila třídní kniha a katalog. Obsahem katalogu byl seznam všech žáků, zameškanost vyučování a celkový prospěch žáků ve všech předmětech. Dále bylo v katalogu uvedeno jméno a příjmení rodiče, jeho datum narození, práce a bydliště.

Vyučovalo se celodenně od pondělí do soboty mimo středu. V první třídě se žáci učili jazyk vyučovací, který byl rozdělen do dvou částí, a to čtení a mluvnice. Dalšími předměty byly počty a měřické tvarosloví, náboženství, psaní, kreslení, zpěv, tělocvik, ženské ruční práce.⁴³ Ve druhé třídě nepřibyl žákům žádný předmět. Změna nastala jen u předmětu

---

⁴¹ SOkA Šumperk. Fond Obecná škola Bohdík. *Školní kronika 1887-1953* (1964), s. 168.

⁴² Tamtéž, s. 191.

⁴³ SOkA Šumperk. Fond Obecná škola. *Třídní kniha 1. tř. pro školní rok 1919/1920*.

vyučovací jazyk, který byl rozdělen do čtyř částí, a to čtení, mluvnice, pravopis a ústní a písemné vyjadřování myšlenek.⁴⁴ Třetí třída byla pro žáky přelomová. Kromě předmětů z první a druhé třídy byla zahájena v tomto ročníku výuka přírodopisu, přírodopytu, zeměpisu, dějepisu a německého jazyka. V přírodopise se žáci učili o hospodářských zvířatech, cizokrajných zvířatech a přežvýkavcích. Pod pojmem přírodopyt si můžeme představit fyziku. Žáci se učili o vodě, vzduchu, teple, vodičích, atd. Ve výuce zeměpisu se žáci skoro celý rok věnovali nejprve poznávání Bohdíkova a následně probírali Moravu (města, pohoří, řeky).⁴⁵ Ve čtvrté třídě žádný předmět nepřibyl. Vzrostla pouze obtížnost a množství probíraného učiva.

S vyhlášením samostatné československé republiky nastaly během školního roku nové tradice a zvyky. Místo oslav narozenin císaře Františka Josefa a výročí nástupu na trůn se začaly oslavovat výročí vzniku samostatné republiky (28. říjen), narozeniny 1. československého prezidenta T. G. Masaryka (7. březen), narozeniny J. A. Komenského (28. březen) a výročí upálení mistra Jana Husa. Oslavy těchto výročí probíhaly tak, že žáci byli slavnostně oblečeni, shromážděni ve svých třídách a učitelé jim objasňovali význam těchto dnů.

28. října 1919 byl oslaven svátek Svobody. Dětem byl ve škole vysvětlen význam tohoto dne. Žáci se společně s učiteli zúčastnili průvodu po vesnici. 8. února 1920 bylo oslaveno výročí 100. narozenin Boženy Němcové. Na její počest byla uspořádána dětská akademie. Zarecitována byla její báseň Českým ženám, zazpívány byly národní písně a odehrány byly dvě jednoaktové scény z Babičky. Výtěžek z této slavnosti byl použit na nákup potřeb pro výuku chlapeckých ručních prací.⁴⁶

Významným dokumentem, který ovlivnil vývoj školství, byl tzv. *malý školský zákon* z roku 1922. Tento zákon zavedl pro školy v celé Československé republice:

- povinnou osmiletou školní docházku,
- snížení počtu žáků ve třídě,
- nové předměty (občanská nauka a výchova, ruční práce pro chlapce),
- nepovinnou výuku náboženství
- zrušení úlev na školní docházce.

Výuka občanské výchovy a chlapeckých ručních prací byla v Bohdíkově zavedena od školního roku 1923/1924. Tématem výuky občanské výchovy byly např. Poslouchej rodiče a

---

⁴⁴ SOkA Šumperk. Fond Obecná škola. *Třídni kniha 2. tř. pro školní rok 1919/1920.*

⁴⁵ SOkA Šumperk. Fond Obecná škola. *Třídni kniha 3. tř. pro školní rok 1919/1920.*

⁴⁶ SOkA Šumperk. Fond Obecná škola. *Školní kronika 1887-1953 (1964), s. 193.*

mluv pravdu, rodina (sourozenci, příbuzní), důvěra, pravdomluvnost, jak se chovám při jídle.⁴⁷

Od školního roku 1924/1925 se škola potýkala s velkým problémem, a to se stále klesajícím počtem žáků. Ve zmíněném školním roce školu navštěvovalo pouze 108 žáků. Oproti např. školnímu roku 1920/1921, kdy do školy chodilo 160 žáků, to znamenalo pro školu citelnou ztrátu.

V roce 1926/1927 bylo do školy zapsáno jen 101 žáků. Proto byla výnosem zemské školní rady ze dne 15. listopadu 1926 sloučena první a druhá třída, kde vyučovala Vlasta Kusáková. Ve třetí třídě vyučoval Eduard Žváček a ve čtvrté třídě František Balcárek z Hostic. Sehrány byly v tomto roce dvě divadelní představení žáků. Výtěžek byl věnován na zakoupení potřeb pro chudé žáky. Dle usnesení obecního zastupitelstva byl ke dni 6. července 1927 zřízen při bohdíkovské škole obranný fond. Obec přispěla obnosem 3 191,61 korun. Úroky z tohoto fondu byly použity na vánoční nadílku pro chudé žáky.⁴⁸

Ve školním roce 1927/1928 bylo do školy zapsáno 108 žáků a tak mohla výuka opět probíhat ve čtyřech oddělených třídách až do roku 1932.

Na konci školního roku 1929/1930, o pouti sv. Petra a Pavla, uspořádal odbor *Národní jednoty* pro děti z mateřské a obecné školy „Dětské radovánky“. Na této slavnosti vystoupily děti z obou škol. Po celé odpoledne až do večerních hodin zpíval radostné písně bohdíkovský hudební sbor. Zisk z této slavnosti byl rozdělen mezi mateřskou a obecnou školu a část připadla odboru *Národní jednoty* na opravu jeviště.

V roce 1931 poskytlo Ministerstvo školství a národní osvěty bohdíkovskému osvětovému sboru 2 450 korun na zakoupení skioptikonu (předchůdce diaprojektoru). Učitelský sbor uspořádal několik přednášek pro žáky i dospělé s promítáním světelných obrazů. Tématy přednášek byly zvířata všech končin světa, život v moři, Indie, Sůl nad zlato, Muzikanti kocourkovští, Jak žily naše legie. Promítání se zúčastnili také žáci z okolních škol, a to Komňátky, Štedrákové Lhoty a Hostic.⁴⁹

Kvůli nízkému počtu žáků (101) bylo v roce 1932 výnosem Zemské školní rady v Brně nařízeno sloučit první a čtvrtou třídu. Tímto opatřením byla uvolněna učitelka Zd. Rašovská, která byla přeřazena do školy v Komňátce. Školní rok 1931/1932 byl ale pro obecnou školu v Bohdíkově velice významný. V červenci roku 1932 byla zahájena celková rekonstrukce školy. V horním patře byly ve všech třídách položeny nové podlahy. Ze stropů

---

⁴⁷ SOkA Šumperk. Fond Obecná škola Bohdíkov. *Třídni kniha 3. tř. pro školní rok 1924/1925.*

⁴⁸ SOkA Šumperk. Fond Obecná škola Bohdíkov. *Školní kronika 1887-1953 (1964)*, s. 221.

⁴⁹ Tamtéž, s. 236.

byly odstraněny shnilé trámy a nahrazeny novými. Vymalovány byly všechny třídy, chodby i byt správce školy. Nově byl vybudován vchod do školy, kde bylo přímo k hlavnímu vstupu postaveno 12 cementových schodů. Vedle školy byly vytvořeny dvě květinové zahrádky, které byly oploceny drátěným plotem. Celkové náklady na opravu školy činily 36 000 korun.

Od 10. října do 10. prosince 1932 byla z důvodu nemoci udělena dovolená řídícímu učiteli Eduardu Žváčkovi. Po dobu jeho nemoci byla ustanovena na jeho místo výpomocná učitelka Anna Reichlová z Hrabenova. Po uplynutí dovolené byla přeložena na školu do Komňátky. K návrhu úředního lékaře Dr. Krista ze Šumperka a dle posudku zdravotního oddělení zemského úřadu se zemská rada usnesla přeložit řídícího učitele Žváčka na trvalý odpočinek. Proti tomuto nařízení podal odvolání. Musel absolvovat lékařskou prohlídku v Brně, kde byl opět uznán za úplně zdravého a k učitelskému povolání schopného.⁵⁰

V školním roce 1934/1935 školu navštěvovalo pouze 100 žáků, a proto byla čtvrtá třída uzavřena. Kvůli zdravotním problémům požádal řídící učitel Eduard Žváček od 1. září 1934 o přeložení na trvalý odpočinek. Výnosem Okresní rady školní v Šumperku byl ustanoven zástupcem řídícího učitele Jan Heindl ze Státní obecné školy v Raškově. Třídy byly v roce 1935 nově vyzdobeny obrazy prezidenta, státními znaky a mapou Československa. Od 7. ledna 1935 byla zahájena činnost nově zřízené stravovací stanice. První den bylo vydáno 46 polévek. Obec darovala stravovně dar 250 korun.

Ve školním roce 1936/1937 bylo do školy zapsáno pouze 99 žáků. Výnosem okresního školního výboru v Šumperku byl od 1. září 1936 ustanoven řídícím učitelem Jan Stejskal, učitel ze Štarnova. O letních prázdninách roku 1936 byly provedeny ve škole opravy, jejichž celkové náklady činily 12 000 korun. Vyměněno bylo v prvním patře 11 nových oken. Dále byl proveden vnější nátěr celé budovy a vymalovány byly všechny třídy a chodby ve škole. Kromě těchto oprav bylo nově zprovozněno elektrické osvětlení ve všech místnostech školy.⁵¹

---

⁵⁰ SOkA Šumperk. Fond Obecná škola Bohdíkova. *Školní kronika 1887–1953* (1964), s. 246

⁵¹ Tamtéž, s. 282

2.5 Bohdíkovská škola v období nacistické okupace a 2. sv. války (1938–1945)

České školy byly za okupace násilně potlačovány, protože představovaly pro protektorát nebezpečnou výchovnou sílu. Povinná výuka německého jazyka byla nařízena již od 1. ročníku obecné školy ve všech třídách. Omezena byla výuka zeměpisu a dějepisu. Zakázáno bylo vyučovat všemu, co připomínalo českou historii (např. dobu husitskou).⁵²

Německá okupace také ovlivnila vývoj bohdíkovského školství. Bohdíkovská škola byla pod německým vedením a tomu odpovídalo i vyučování. Od 1. února 1939 byl na bohdíkovskou školu úředně dosazen německý řídicí učitel Oskar Langer, rodák z Vídně, který do té doby vyučoval v sousední obci Raškově. Druhým německým učitelem byl Rudolf Prosig. Od 1. března 1939 byla oficiálně zřízena německá škola. Pro české žáky v ní byla vyhrazena pouze jedna třída. Dne 21. června 1939 byla česká mateřská škola přeměna v německou. Jako první německá učitelka působila v mateřské škole Olga Halová.⁵³

V období 2. světové války na české škole působili Vlasta Kusáková, Alois Kotrlý, Jaroslav Rulíšek a Marie Reinischová. Počet žáků v německé třídě ale rok od roku klesal. Ve školním roce 1942/1943 bylo zapsáno do školy 26 německých žáků a v následujícím roce jen 24 žáků.⁵⁴ Podle školní kroniky měla česká škola v roce 1942/1943 třídy tři a chodilo do nich 100 žáků.

Školní rok 1944/1945 byl zahájen 5. září 1944. Školu tvořily dvě třídy české a jedna třída německá. Počet žáků není ve školní kronice zaznamenán. V českých třídách vyučovala Marie Reinischová a v německé správce školy Oskar Langer. Od 31. října 1944 musel ale Langer nastoupit vojenskou službu. Od listopadu 1944 byla místo něj přidělena německá učitelka Irena Grosová. Od 1. prosince 1944 byla ale odvolaná a německá škola byla rozpuštěna. Německé děti byly převedeny do německé školy v Rudě nad Moravou a v Raškově. Řídicí učitelkou školy se stala Marie Reinischová, která zároveň vyučovala v první třídě. Ve druhé třídě vyučoval až do osvobození Jaroslav Rulíšek.⁵⁵ Samotné vyučování bylo v roce 1945 velmi obtížné. Budova školy byla zabrána pro německé vystěhovalce z Polska a Slezska a nouzově se vyučovalo v hostinci p. Mikuláše a ve sklářské

---

⁵² KRÁLÍKOVÁ, M. *Nástin vývoje všeobecného vzdělání v českých zemích*. Vyd.1. Praha: SPN, 1997. s. 6.7

⁵³ SOKA Šumperk. Fond Archiv obce Bohdíkov. *Obecní kronika 1927-1953*, s. 301.

⁵⁴ SOKA Šumperk. Fond Obecná škola Bohdíkov. *Školní kronika 1887-1953 (1964)*, s. 311.

⁵⁵ Tamtéž, s. 316.

dílně p. Brokše.⁵⁶ Když bylo vyučování úředně zastaveno, tak bylo zavedeno alespoň týdenní zadávání úkolů. Pravidelné vyučování bylo zahájeno až po osvobození. Český Bohdík byl osvobozen jednotkou ruských tanků 8. května 1945. Školní budova byla opravena a od 28. května 1945 bylo trojtřídní vyučování obnoveno.

2.6 Vývoj školství v Bohdíkovi od konce 2. sv. války do roku 1964

Nová etapa v rozvoji československého školství nastala po osvobození v roce 1945. Již v dubnu 1945 vláda přijala na svém zasedání v Košicích tzv. *Košický vládní program*. Tento program stanovoval základy pro rozvoj politického, hospodářského a kulturního života v osvobozené republice.⁵⁷

Po ukončení 2. světové války byly během školního roku zavedeny nové zvyky a tradice. Připomínány byly žákům tyto dny: 28. říjen, 23. únor (založení Rudé armády), 6. březen (výročí narození T. G. Masaryka), 27. březen (výročí narození J. A. Komenského), 8. květen (osvobození československého národa), 12. květen (vypálení Lidic).

Ve školním roce 1945/1946 měla Obecná škola v Bohdíkovi 79 žáků, kteří byli rozděleni do tří tříd. Novým řídícím učitelem byl Vojtěch Kincl. Pravidelná výuka probíhala pouze v I. třídě, protože pro II. a III. třídu nebyli do začátku školního roku ustanoveni učitelé. Až 20. září nastoupila učitelka Zdenka Flašarová a od 1. října František Rohánek.⁵⁸ V tomto roce byla obnovena žákovská a učitelská knihovna. Zhotoveny byly nové inventáře. Žákovská knihovna byla v ubohém stavu. Nakoupeny byly nové knihy a poškozené knihy byly opatřeny novou vazbou. Celkově tvořilo žákovskou knihovnu 187 knih a učitelskou knihovnu 100 knih.

Ve školním roce 1946/1947 navštěvovalo školu 89 žáků. Řídícím učitelem byl Vojtěch Kincl a učitelkami Vlasta Kusáková a Zdenka Flašarová. Od 1. října 1946 byla Zdenka Flašarová kvůli klesajícímu počtu žáků a nedostatku učitelů v šumperském okrese přeřazena na školu do Bartoňova. Z trojtřídní školy se stala po měsíci vyučování dvojtřídní, kde 1. oddělení II. třídy bylo připojeno k I. třídě a 2. oddělení bylo připojeno k III. třídě.⁵⁹

21. dubna 1948 byl schválen první školský zákon, kterým se uzavřela první etapa

---

⁵⁶ SOkA Šumperk. Fond Obecná škola Bohdík. *Školní kronika 1887-1953 (1964)*, s. 329.

⁵⁷ VESELÁ, Zdenka. *Vývoj české školy a učitelského vzdělání*. Brno: Masarykova univerzita, 1992, s. 132

⁵⁸ SOkA Šumperk. Fond Obecná škola Bohdík. *Školní kronika 1887-1953 (1964)*, s. 330

⁵⁹ Tamtéž, s. 337

poválečného vývoje v československém školství. Vytvořena tak byla jednotná školská soustava, kterou tvořily tři stupně: první stupeň tvořila škola národní (1. – 5. postupný ročník), druhým stupněm byla čtyřletá škola střední (6. – 9. postupný ročník) a třetím stupněm byly školy výběrové a povinné. Děti ve věku 3 až 6 let navštěvovaly mateřské školy, které byly také součástí jednotné školské soustavy.⁶⁰ Školní docházka byla prodloužena na 9 let pro děti od 6 do 15 roku. Od roku 1948 byla podle nového zákona přejmenována obecná škola na národní školu. Vyučování probíhalo podle nových osnov pro jednotnou školu.

V roce 1949/1950 byl způsob zahájení školního roku pozměněn. 1. září 1949 se všichni žáci národní školy shromáždili ve vyzdobené třídě, kde k nim promluvil ředitel školy Vojtěch Kincl. Vysvětlil žákům, co je to školní řád a nabádal je k pilnému učení. Všichni si společně zazpívali hymnu a poslechli si z rozhlasu projev ministra Zdeňka Nejedlého.⁶¹ Následně bylo shromáždění ukončeno a žáci se v doprovodu třídních učitelů odebrali do svých tříd.

Během školního roku byly žákům buď v jednotlivých třídách, nebo společně připomínány tyto významné dny a události: úmrtí Edvarda Beneše (3. září), úmrtí T. G. Masaryka (14. září), vznik Československé republiky (28. říjen), Mezinárodní den studentstva (17. listopad), založení Rudé armády (23. únor), narození T. G. Masaryka (7. březen), úmrtí Jana Masaryka (10. březen) zřízení Protektorátu (15. březen), Svátek práce (1. květen), a den pražského povstání (8. květen). Každoročně byla rodičovským sdružením uspořádána vánoční hodnotná nadílka. V rámci dětského dne byl také každoročně pořádán na konci června pro všechny žáky školní výlet.

Ve školním roce 1950/1951 navštěvovalo školu 59 žáků, kteří byli rozděleni do dvou tříd. V I. třídě vyučoval ředitel školy Vojtěch Kincl a ve II. třídě Vlasta Kusáková. V následujícím školním roce (1951/1952) nastala v učitelském sboru změna. Vlastu Kusákovou, která byla přemístěna do Hanušovic, nahradila Z. Doubravová.⁶²

Do školy bylo v roce 1954/1955 zapsáno 69 žáků, kteří byli rozděleni do dvou tříd. V I. třídě bylo vyučováno 32 žáků 1. a 2. postupného ročníku a ve II. třídě 37 žáků 3., 4. a 5. postupného ročníku. V I. třídě vyučoval Karel Kratochvíl a ve II. třídě Vojtěch Kincl. Od ledna roku 1955 odešel Vojtěch Kincl na zdravotní dovolenou a následně do důchodu. Od 10. ledna 1955 byl novým ředitelem ustanoven Karel Kratochvíl. Třídou Vojtěcha Kincla převzal od 10. ledna 1955 Karel Kratochvíl. Učitelkou druhé třídy se stala Anna Komínková,

---

⁶⁰ ŠTVERÁK, Vladimír. *Stručné dějiny pedagogiky*. 1. vyd. Praha: SPN, 1983, s. 358.

⁶¹ SOKA Šumperk. Fond Obecná škola Bohdík. Školní kronika 1887-1953(1964), s. 349.

⁶² Tamtéž, s. 352.

učitelka z Národní školy v Temenici. V roce 1954 byla při bohdíkovské škole založena Pionýrská organizace.

Ve školním roce 1956/1957 byla dosavadní dvojtřídní škola rozšířena na školu trojtřídní. V I. třídě, kde bylo 19 žáků, vyučovala nově ustanovená učitelka Vlasta Kusáková, která se vrátila z hanušovické školy. Ve II. vyučoval celkem 34 žáků, ředitel školy, Karel Kratochvíl. III. třídu navštěvovalo 25 žáků, které vyučovala Anna Komínková. Od 1. ledna 1957 byla pro žáky znovuotevřena školní stravovna, ve které se denně vydávalo průměrně 42 obědů. Aby mohla být stravovna otevřena, tak muselo být provedeno několik oprav.

Školní kuchyně byla vybavena novými kamny a dřezy. V přízemí a v 1. poschodí byla vyměněna nová okna a dveře. Vymalovány byly všechny místnosti. Celkové náklady na opravy činily 15 600 Kčs.⁶³

Ve školním roce 1958/1959 nastaly v bohdíkovském učitelském sboru zásadní personální změny. Od 1. září 1958 odešel ředitel Karel Kratochvíl na nové působiště do Šumperka. Novým ředitelem byl ustanoven Rudolf Hradečný. Vlasta Kusáková odešla do důchodu, a tak výuku v I. třídě převzala D. Badalová. Ve II. třídě vyučovala stejně jako v roce předcházejícím Anna Komínková.

Významně se do dějin obce Bohdíkova zapsal rok 1960. V tomto roce byly sloučeny obce Bohdík, Komňátka a Raškov pod jeden územní celek Bohdík. Tato změna se dotkla také bohdíkovské školy. Od školního roku 1960/1961, po spojení těchto obcí, byla škola přejmenována na Národní školu Bohdík I. Ředitelem byl jako v předcházejících letech Rudolf Hradečný a učitelkami Anna Komínková a Pavla Kalbáčová. Školu navštěvovalo 78 žáků rozdělených do tří tříd. Novinkou zavedenou od tohoto školního roku bylo, že žáci dostávali všechny učebnice a potřeby zdarma. Podle stanovených norem připadla na jednoho žáka částka: v 1. ročníku 69,30 Kčs, ve 2. ročníku 41,50 Kčs, ve 3. ročníku 36,90 Kčs, ve 4. ročníku 31,20 Kčs a v 5. ročníku 31,30 Kčs. Dále byly zavedeny nové učební osnovy pro 1. postupný ročník. Od 1. října 1960 zahájila svou činnost školní družina. Zapsáno do ní bylo 20 žáků a první vychovatelkou byla Alena Poprachová z Aloisova.⁶⁴ Ta ale 10. května 1961 ze zaměstnání odešla a její nástupkyní se stala Eva Hradečná, manželka ředitele školy.

Československé školství bylo v letech 1960 – 19676 založena na ustanoveních *Zákona o soustavě výchovy a vzdělávání v ČSR*, který byl schválen 15. prosince 1960. S vydáním nového školského zákona, který vstoupil v platnost od 1. ledna 1961, došlo také ke změnám na bohdíkovské škole. Škola byla nově označována jako Základní devítiletá škola, 1. - 5.

---

⁶³ SOkA Šumperk. Fond Obecná škola Bohdík. *Školní kronika 1887–1953(1964)*, s. 371

⁶⁴ SOkA Šumperk. Archiv obce Bohdík. *Pamětní kniha 1951–1975*, s. 44.

ročník, Bohdíkov I. (ZDŠ, 1. – 5. ročník). Dále byly zavedeny nové učebnice pro 2. ročník a pololetní klasifikace. Změna nastala také v učitelském sboru. Anna Komínková byla přeložena na II. ZDŠ v Šumperku. V první třídě vyučovala nově ustanovená Ludmila Planičková.

Ve školním roce 1962/1963 školu navštěvovalo 74 žáků, rozdělených do tří tříd. V učitelském sboru došlo ke změnám. Učitelka Pavla Kalbáčová přestoupila na školu do Velkých Losin a Ludmila Planičková na školu do Loštic. V I. třídě (1. roč.) vyučovala nově ustanovená Ivana Pazdírková, rodačka z Bohdíkova. Třídní učitelkou II. třídy (2. a 3. roč.) byla Anežka Nováková, která přestoupila ze školy v Rudě nad Moravou. Ve III. třídě (4. a 5. roč.) vyučoval ředitel školy Rudolf Hradečný. Pro nedostatek uhlí byly pololetní prázdniny prodlouženy od 21. ledna do 10. února 1963. Učební látka byla intenzivní prací všech učitelů do konce roku probrána.⁶⁵ Ve školní družině byla důsledkem velmi slabé úrovně ve vyučování služebně přeložena Eva Hradečná na Mateřskou školu do Raškova. Od 13. května 1963 nastoupila jako vedoucí družiny Ludmila Fetková z Rudy, která měla plnou kvalifikaci pro ZDŠ 1. – 5. roč.

2.7 Vývoj bohdíkovského školství v období od roku 1964/1965 až 1980/1981

Od 1. září roku 1964 byl novým ředitelem bohdíkovské školy jmenován Bohumil Pavelek, který pocházel z Kravař (okres Opava). Než se stal ředitelem školy, vyučoval v jednotřídní škole v Komňátce. Ve školním roce 1964/1965 navštěvovalo školu 63 žáků rozdělených do tří tříd. Třídní učitelkou I. třídy (1. roč.) byla Ivana Pazdírková, která od 20. února 1965 odešla na mateřskou dovolenou. Od 9. března 1965 její třídu převzala Alena Hájková z Přerova. Ve II. třídě (2. a 3. roč.) vyučovala Anežka Nováková, která byla ze služebních důvodů od 9. února 1965 přeložena na ZDŠ 1. – 5. roč. do Raškova. Od 10. února 1965 v této třídě vyučovala Jarmila Navrátilová, která přešla z jednotřídní školy v Bukovicích. Ve III. třídě (4. a 5. roč.) vyučoval Bohumil Pavelek.⁶⁶

Následkem úbytku žáků byla ve školním roce 1965/1966 škola pouze dvojtřídní. S tím souvisely změny v učitelském sboru. Alena Hájková nastoupila zpět na své bývalé pracoviště do Velkých Losin. Jarmila Navrátilová odešla od 20. března 1966 na mateřskou dovolenou a

⁶⁵ SOKA Šumperk. Fond Obecná škola Bohdíkov. *Školní kronika 1887-1953*(1964), s. 400.

⁶⁶ ZŠ Bohdíkov. *Školní kronika* (1964-1994), s. 65.

poté byla ustanovena učitelkou v Nových Losinách. Její třídu převzala od 2. května 1966 Ivana Pazdírková, která se z mateřské dovolené vrátila.

Ve školním roce 1966/1967 byla škola dvojtřídní. V I. třídě, kterou tvořil 1. a 2. roč., vyučoval ředitel školy Bohumil Pavelek. Ivana Pazdírková odešla na ZDŠ 1. – 5. roč. do Raškova. Do II. třídy (3., 4. a 5. roč.) byla ustanovena Růžena Nováčková, která přešla ze ZDŠ 1. – 5. roč. v Komňátce. Od 1. ledna 1967 odešla do důchodu vedoucí vychovatelka školní družiny Ludmila Fetková. Kvůli nedostatku vychovatelek vypomáhala v družině až do 22. května 1967, kdy nastoupila jako nová vychovatelka Věra Gronychová.⁶⁷

Ve školním roce 1967/1968 byla Růžena Nováčková přeložena na ZDŠ 1. – 5. roč. do Hanušovic. Její třídu převzal Stanislav Králíček, který vyučoval na školách v Jihomoravském kraji a v letech 1960 – 1967 byl ředitelem dětského domova v Šumperku. V roce 1967/1968 byl dále ve škole zaveden jedenáctidenní vyučovací cyklus s jednou volnou sobotou. Snížil se tak počet vyučovacích hodin a zkrátily se úvazky učitelů.

Ve školním roce 1969/1970 školu navštěvovalo 60 žáků rozdělených do dvou tříd. Učitelský sbor zůstal beze změn. V I. třídě vyučoval Bohumil Pavelek a ve II. třídě Stanislav Králíček. Na základě jednání okresního školního inspektora se zástupci MNV a ředitele školy Bohumila Pavelka byla od 11. června 1969 kvůli nedostatku žáků zrušena jednotřídní ZDŠ 1. – 5. roč. v Komňátce. V lednu roku 1970 postihla bohdíkovskou školu chřipková epidemie. Celkem onemocněly dvě třetiny žáků. Od 26. ledna do 7. února 1970 byly vyhlášeny chřipkové prázdniny. Novinkou v roce 1970 byl zavedení jarních prázdnin, a to od 23. do 28. března. Následkem zavedení jarních prázdnin, které se velmi osvědčily, byly zrušeny prázdniny pololetní. Při příležitosti Dne učitelů byla oceněna usilovná práce Bohumila Pavelky ve zlepšení prostředí školy. V Šumperku mu bylo zástupcem Rady severomoravského krajského národního výboru předáno vyznamenání za zásluhy. Další česné vyznamenání mu bylo uděleno při jeho 50. narozeninách, a to za úspěšné výchovné a vyučovací výsledky na malotřídních školách.

Ve školním roce 1970/1971 bylo do školy zapsáno 52 žáků. Učitelský sbor zůstal nepozměněn. Na rok 1970 byl stanoven pro bohdíkovskou školu rozpočet, který činil 24 000 Kč. Vyčerpáno z něj bylo 18 489 Kč. Zakoupena byla nová skříň na uskladnění obrazů, magnetofon, troje kamna, dva míče a knihy do žákovské a učitelské knihovny. V roce 1970 byla zahájena generální oprava nevyhovující budovy školy. Postaveny byly tři nové komíny. V šatně a na východní straně budovy byla zazděna čtyři okna. V mezipatrech byla malá okna

---

⁶⁷ ZŠ Bohdíkov. *Školní kronika* (1964 – 1994), s. 95.

vyměněna trojdílnými a v šatně všechna okna umístěna na severní stranu. Ve všech místnostech školy, kromě šatny, byly položeny nové parkety. Chodby byly vydlážděny novými dlaždicemi. Stěny v umývárkách a na záchodech byly obloženy novými obkladačkami. Všechny místnosti byly vymalovány. Ve školní kuchyni byla poležena nová pryžová podlaha. Rozpočet generální opravy na rok 1970 činil 170 000 Kčs. Vyčerpáno bylo 151 730 Kčs.⁶⁸

Ve školním roce 1971/1972 byla škola z důvodu zvýšení počtu žáků rozšířena na trojtřídní. Školu navštěvovalo 62 žáků, z toho 33 chlapců a 29 děvčat.⁶⁹ Z toho důvodu byl na školu ustanoven nový učitel Bohuslav Hübner, který vyučoval ve II. třídě (2. a 3. roč.). Dále zůstal učitelský sbor nezměněn. V I. třídě (1. roč.) vyučoval Stanislav Králíček. Třídním učitelem III. třídy (4. a 5. roč.) byl Bohumil Pavelek. Do školní družiny bylo zapsáno 18 žáků. Vychovatelka Věra Gronychová odešla od 10. ledna 1972 na mateřskou dovolenou. Na její místo nastoupila Marta Kaňová z Bludova, která působila jako vychovatelka ve Zvláštní škole internátní v Černé Vodě.

Školní rok 1972/1973 byl pro bohdíkovskou školu rokem personálních změn. Učitel Stanislav Králíček požádal o přeložení na ZDŠ 1. – 5. roč. do Hraběšic. Boleslavu Hübnerovi neprodloužil odbor školství ONV v Šumperku pracovní smlouvu. Od 26. srpna 1972 byla ustanovena třídní učitelkou I. třídy (1. roč.) Věra Turková, rodačka z Bohdíkova. Ve II. třídě (2. a 3. roč.) vyučoval Bohumil Pavelek a ve III. třídě (4. a 5. roč.) důchodkyně ze Šumperka Věnceslava Pokorná. Do školy bylo zapsáno 64 žáků, z toho 34 chlapců a 30 děvčat. I. třídu tvořilo 17 žáků, II. třídu 23 žáků a III. třídu 24 žáků.

V roce 1972 byla dokončena generální oprava školy, která byla započata už v roce 1970. Staré schody u hlavního vchodu byly nahrazeny novými schody s terasovým povrchem a zábradlím. Školní dvůr byl vydlážděn novými betonovými dlaždicemi. V šatně byly položeny nové parkety. Všechna okna a dveře v budově byla nově natřena.

Kulturní činnost v obci se nemohla patřičně vyvíjet, protože nebyla k dispozici místnost, kde by se různé kulturní akce konaly. Proto bylo v roce 1972 bezplatnou brigádnickou prací přebudováno na kulturní sál bývalé kino v Raškově. Zrekonstruované prostory využíval nově utvořený Klub mládeže a škola k pořádání kulturních akcí během školního roku.⁷⁰

Ve školním roce 1973/1974 byl školní rok poprvé slavnostně zahájen za účasti všech

---

⁶⁸ ZŠ Bohdíkov. *Školní kronika* (1964-1994), s. 95.

⁶⁹ Tamtéž, s. 80

⁷⁰ SOkA Šumperk. Archiv obce Bohdíkov. *Obecní kronika* 1968-1975, s. 130.

žáků, učitelů a rodičů obou ZDŠ 1.–5. roč. (Bohdíkov i Raškov) v nově otevřeném kulturním sále. Po zahájení a proslovu ředitele školy Bohumila Pavelky následovalo kulturní vystoupení žáků. Poté přednesli svůj projev zástupci MNV a Svazu žen- Na závěr slavnosti byl všem zúčastněným promítnut film Mrazík. Bohdíkovskou školu navštěvovalo 52 žáků rozdělených do dvou tříd. V I. třídě (1., 4., 5. roč.) vyučoval Bohumil Pavelek. Ve II. třídě (2. a 3. roč.) vyučovala Věra Turková. Kvůli sníženému počtu žáků byla Věnceslava Pokorná přeložena na ZDŠ do Bratrušova.

V roce 1974/1975 byla škola organizována jako dvojtřídní. Do I. třídy (1., 2., 5. roč.) chodilo 27 žáků, z toho 19 chlapců a 8 děvčat. Třídním učitelem této třídy byl Bohumil Pavelek. Ve II. třídě (3. a 4. roč.) vyučovala Věra Rulišková (Turková). Tuto třídu tvořilo také 27 žáků, z toho 15 chlapců a 12 děvčat. Celkově v roce 1974/1975 navštěvovalo školu 54 žáků. Novinkou pro žáky, zapsaných do školní družiny, byla zavedení výtvarného a polytechnického kroužku. Vedoucí obou kroužků byla vedoucí vychovatelka Marta Kaňová. Žáci v těchto kroužcích dosahovali velkých úspěchů. Účastnili se celookresních výtvarných soutěží a vyráběli dárky pro hosty slavnostních kulturních akcí. Své výrobky žáci pravidelně vystavovali v místní knihovně, se kterou škola velmi úzce spolupracovala.⁷¹ Žáci během školního roku navštívili divadelní představení „Babička“ a „O velkém Ivanovi“ v Hanušovicích. Dále zhlédli čtyři filmová představení v kině v Rudě nad Moravou.

Ve školním roce 1975/1976 navštěvovalo školu 54 žáků rozdělených do dvou tříd. V I. třídě (1. a 4. roč.) vyučovala Věra Rulišková, která ale od 18. února 1976 odešla na mateřskou dovolenou. Do konce školního roku ji zastupoval učitel Josef Macek, který přešel na bohdíkovskou školu ze ZDŠ v Chrasticích.⁷² Ve II. třídě (2., 3. a 5. roč.) vyučoval Bohumil Pavelek. Ke změně došlo na pozici vedoucí vychovatelky školní družiny. Od 1. září 1975 odešla na mateřskou dovolenou Marta Kaňová a nahradila ji Věra Krobotová. V předchozím zaměstnání působila jako ředitelka Místní lidové knihovny v Rudě nad Moravou a zároveň dálkově studovala na Pedagogické fakultě UP v Olomouci obor český jazyk – dějepis.

Školní rok 1977/1978 byl pro bohdíkovskou školu rokem změn. Při slavnostním zahájení dne 1. září 1977 byl nově žákům 1. ročníku předán pamětní list a fotografie. Další změna ve vývoji vzdělávání souvisela s vydáním projektu Další rozvoj československé výchovně vzdělávací soustavy z roku 1976.⁷³ Tento dokument zavedl čtyřletý 1. stupeň. Nově tak musely být poupraveny učební osnovy a obsahy jednotlivých vyučovacích předmětů. Po

---

⁷¹ ZŠ Bohdíkov. *Školní kronika* (1964 – 1994), s. 65.

⁷² Tamtéž, s. 98.

⁷³ JÚVA, V. a VESELÁ, Z. *Dějiny výchovy, školy a pedagogiky*. Vyd. 1. Praha: SPN, 1988, s. 183.

jednoroční (šk. rok 1976/1977) zkušební práci byla prokázána vhodnost a únosnost nového pojetí, obsah i rozsah učiva všech předmětů.⁷⁴ Od školního roku 1977/1978 byla výuka v bohdíkovské škole organizována ve čtyřech ročnících. I. třídu tvořilo 14 žáků 1. a 4. ročníku. II. třídu navštěvovalo 20 žáků 2. a 3. ročníku. Od 1. září 1977 byl na školu ustanoven, po dobu mateřské dovolené Věry Ruliškové, Jaroslav Hýbl, který vyučoval v I. třídě. Třídním učitelem II. třídy byl ředitel školy Bohumil Pavelek. V rámci modernizace škol bylo v bohdíkovské škole vybudováno ústřední topení. Instalaci prováděl Okresní stavební podnik v Šumperku. Práce byly zahájeny o hlavních prázdninách roku 1977. Při vysekávání zdi pomáhali rodiče žáků a odpracovali celkem 198 hodin. Práce se protáhly až do 7. září 1977. Výuka byla dočasně přesunuta do zasedací síně MNV a Letního divadla. Učitelé a administrativní zaměstnanci odpracovali při úklidových pracích 94 hodin. Stavba kotelny se kvůli špatné organizaci brigád z řad občanů protáhla až do listopadu 1977. Aby mohlo probíhat řádné vyučování, musela být dočasně ve třídách postavena kamna. Vytápění ústředním topením bylo započato od 23. listopadu 1977. Celkové náklady činily 97 123 Kčs.⁷⁵ Po zavedení ústředního topení byla položena nová podlahová krytina v šatně, ve II. třídě a ve školní družině.

Na počátku školního roku 1978/1979 zůstal učitelský sbor ve stejném složení. V I. třídě (1. a 3. roč.) vyučoval Jaroslav Hýbl. Ve II. třídě (2. a 4. roč.) Bohumil Pavelek. Změna nastala až od 1. února 1978, kdy se z mateřské dovolené vrátila Věra Rulišková. Učitel Jaroslav Hýbl byl přeložen na školu do Nového Malína.

Ve školním roce 1979/1980 navštěvovalo školu 37 žáků. Škola byla organizována jako dvojtřídní. Do I. třídy bylo zapsáno 19 žáků 1. a 3. ročníku. Ve II. třídě (4. a 5. roč.) bylo 18 žáků. Ve stavu počtu žáků ke změnám během školního roku nedošlo. V učitelském sboru nastala změna od 3. prosince 1979, kdy Věra Rulišková odešla na mateřskou dovolenou. Od 3. ledna 1980 do třídy nastoupila nová učitelka Božena Šimková, důchodkyně z Hrabenova, která ve škole pracovala jen do 28. února 1980. Od 1. března ji nahradila Ludmila Cikrýtová z Hanušovic.⁷⁶ Školní docházka v roce 1979/1980 byla ovlivněna propuknutím infekční žloutenky. Onemocnění se projevilo u pěti žáků. Proto musela být provedena stanovená nařízení k jejímu útlumu. Ihned bylo provedeno očkování všech žáků. Brigáda zdravotníků z Ostravy žákům celkem 3x odebrala krevní vzorky a následně provedla jejich rozbor. Ve škole byla zavedena přísná dezinfekční opatření. Ve školní jídelně byl upraven jídelníček. Po

---

⁷⁴ ZŠ Bohdíkov. *Školní kronika* (1964 – 1994), s. 168.

⁷⁵ Tamtéž, s. 121.

⁷⁶ Tamtéž, s. 161.

návratu uzdravených žáků pro ně byla zavedena předepsaná dietní strava.⁷⁷

Ve školním roce 1980/1981 byla škola dvojtřídní. V I. třídě (1. a 4. roč.) bylo zapsáno 25 žáků, z toho 12 chlapců a 13 děvčat. V této třídě vyučoval Bohumil Pavelek. Žáci 2. a 3. ročníku, kterých bylo 26, tvořilo II. třídu. Třídní učitelkou této třídy byla nově ustanovená Taťjana Stonová. Učitelka Ludmila Cikrýtová, která v Bohdíkově vyučovala v roce 1979/1980, byla na vlastní žádost přeložena do Hanušovic. Učitelka Věra Rulišková, která se vrátila z mateřské dovolené, byla od 1. září 1980 ustanovena ředitelkou školy v Hosticích. V listopadu roku 1980 byla zahájena generální oprava vadné elektroinstalace ve školní budově. Vyučování bylo po dobu prací značně narušeno. Výuka II. třídy byla přesunuta do nevhodné místnosti Letního divadla a I. třída se přestěhovala do místnosti ve školní budově, která nebyla delší dobu užívána. Velkou zásluhu na obnovení řádného vyučování měli rodiče žáků školy, kteří ihned po odchodu malířů 29. listopadu 1980, provedli spolu s učiteli úklid celé školní budovy. Celkové náklady na opravu elektroinstalace činily 83 815 Kčs.⁷⁸

2.8 Významné události ve vývoji bohdíkovské školy v letech 1981/1982 až 1993/1994

Od 1. září 1981 byla novou ředitelkou jmenována Vlasta Klevetová, učitelka ze ZDŠ Raškov. Bývalý ředitel Bohumil Pavelek na škole zůstal po celý rok ve funkci učitele. Školu navštěvovalo v roce 1981/1982 celkem 59 žáků rozdělených do dvou tříd. V I. třídě (1. a 3. roč.) vyučoval Bohumil Pavelek a ve II. třídě (4. a 5. roč.) Vlasta Klevetová.

Po odchodu Bohumila Pavelky do důchodu byla novou učitelkou od školního roku 1982/1983 ustanovena Lenka Odejšková, která byla do bohdíkovské školy přeřazena na vlastní žádost z Markvartovic (okres Opava). Vyučovala ve II. třídě (2. a 4. roč.), kam docházelo 31 žáků. Ředitelka školy Vlasta Klevetová byla třídní učitelkou I. třídy (1. a 3. roč.), kterou navštěvovalo 32 žáků. Ve školním roce 1982/1983 byla škola vybavena novým nábytkem. Do jídelny byly zakoupeny 4 stoly a s židlemi. Školní družina byla vybavena novými stoly, čalouněnými židlemi, knihovnou a pohovkou. Nová knihovna byla zakoupena také do ředitelny. Obě třídy byly vybaveny novými lavicemi a židlemi. Celkové náklady na

---

⁷⁷ ZŠ Bohdíkov. *Školní kronika* (1964 – 1994), s. 144.

⁷⁸ Tamtéž, s. 153.

nové vybavení činily 27 480 Kčs.⁷⁹

Pro zvýšený počet žáků 1. ročníku byla bohdíkovská škola v roce 1983/1984 rozšířena na trojtřídní. Zřízením III. třídy bylo nutné rozšířit učitelský sbor. Stávající učitelky Vlastu Klevetovou a Lenku Šircovou (roz. Oslejškovou) doplnila Helena Barnetová.

Celý školní rok 1984/1985 probíhal ve znamení příprav na československou spartakiádu. Přestože se bohdíkovská škola nezapojila do nácviku spartakiádních skladeb, byla velká pozornost věnována rozvoji tělesné zdatnosti všech žáků. Přestože počet žáků poklesl, zůstala škola i v tomto roce trojtřídní. Ani v učitelském sboru nedošlo k žádným změnám.

Přestože se přistěhovalo do Bohdíkova několik rodin a zvýšil se tak počet plánovaný počet žáků, byla škola v roce 1985/1986 organizována jako dvojtřídní. Zrušením jedné třídy musel být snížen počet pedagogických pracovníků ve škole. Helena Vichrová (roz. Barnetová) nastoupila od 1. září 1985 na mateřskou dovolenou. Učitelka Lenka Šircová byla na vlastní žádost přeložena na I. ZŠ do Šumperka. Na bohdíkovskou školu byla nově ustanovena učitelka Alexandra Pálková, která vyučovala 31 žáků 2. a 3. ročníku. Ředitelkou byla i nadále Vlasta Klevetová, která byla zároveň třídní učitelkou 31 žáků 1. a 4. ročníku.⁸⁰ Z celkového počtu žáků na konci školního roku neprospěli 2 žáci, z nich 1 žák musel opakovat ročník. Žáci se během průběhu školního roku zúčastnili matematických a výtvarných soutěží s velmi dobrými výsledky. Výchovně vzdělávací práci vhodně doplňovala a rozvíjela činnost školní družiny. Vedoucí vychovatelka Marta Kaňová organizovala výtvarný, pohybový a zdravotnický kroužek. Dále se žáci mohli přihlásit do dramatického kroužku, který vedla Alexandra Pálková.

Kvůli rozsáhlým úpravám kulturního domu byl školní rok 1986/1987 zahájen 1. září 1986 v budově školy. Samotného zahájení se zúčastnili předseda NF, místopředseda MNV, který přednesl úvodní proslov a zástupkyně závodu Korek Bohdíkov. Žákům 1. ročníku byly předány drobné dárky. Po slavnostním zahájení proběhla, podobně jako na ostatních školách, „hodina míru“, jejíž součástí bylo pásmo veršů, písní, vyprávění a promítání pohádky. Škola zůstala v roce 1986/1987 dvojtřídní a navštěvovalo ji 53 žáků. V učitelském sboru nenastaly žádné změny. V I. třídě (1. a 2. roč.) vyučovala Vlasta Klevetová a ve II. třídě (3. a 4. roč.) Alexandra Pálková. Během školního roku měli žáci možnost navštěvovat kroužky výtvarný, pohybový, zdravotnický, pěvecký a dramatický. Ve školním roce 1986/1987 byla velmi dobře rozvíjena spolupráce školy s mateřskou školou, která se projevovala v dobré připravenosti dětí

⁷⁹ ZŠ Bohdíkov. *Školní kronika* (1964-1994), s. 350.

⁸⁰ SOkA Šumperk. Archiv obce Bohdíkov. *Obecní kronika* (1986-1991), s. 390.

při přechodu do 1. ročníku. Spolupráce probíhala formou vzájemných hospitací a porad. Učitelky mateřské školy byly zvány na školní vystoupení žáků pro rodiče a učitelky základní školy byly pozvány na oslavu MDŽ do mateřské školy.⁸¹

Školní rok 1987/1988 byl kvůli stále neukončené rekonstrukci kulturního domu zahájen 1. září 1987 opět v budově školy. I v tomto roce došlo k výraznému poklesu v celkovém počtu žáků. Školu navštěvovalo celkem 46 žáků 1. až 4. ročníku rozdělených do dvou tříd. Ve složení učitelského sboru došlo v tomto roce ke dvěma změnám. Vedoucí vychovatelka školní družiny Marta Káňová odešla do Okresního domu pionýrů a mládeže do Šumperka a její nástupkyní byla jmenována Jitka Odstrčilová. V průběhu školního roku se do Havířova odstěhovala učitelka Alexandra Pálková a místo ní nastoupila od 1. března 1988 Karla Jedelská, která přestoupila z 6. ZŠ v Šumperku.⁸²

Slavnostní zahájení školního roku 1988/1989 proběhlo 1. září 1988 v nově otevřeném kulturním domě. Na počátku školního roku školu navštěvovalo 45 žáků. Během průběhu školního roku se odstěhovalo 5 žáků, a tak celkový počet klesl pouze na 40 žáků. Škola byla organizována jako dvojtřídní. Ve třídách vyučovaly, stejně jako v roce předchozím, Vlasta Klevetová a Karla Jedelská. Novinkou zavedenou od školního roku 1988/1989 bylo odstranění známkování v 1. ročníku, které bylo součástí dokumentu *Opatření k hodnocení a klasifikaci žáků 1. ročníku základní školy*. Toto opatření zavádělo ve všech 1. ročnících slovní hodnocení. Umožňovalo dětem klidněji se zapojit do nových školních povinností a podporovalo vytváření osobních kontaktů mezi školou a žáky. Od 1. února 1990 bylo zrušeno. Zahájena byla také výuka nepovinného předmětu sborový zpěv pod vedením učitelky Jedelské. V rámci činnosti pěveckého kroužku byla zahájena výuka hry na zobcovou flétnu.

Pravidelné vyučování bylo ve školním roce 1989/1990 zahájeno 5. září 1989. Do organizace školního roku byly zařazeny pololetní a velikonoční prázdniny. Vyučování probíhalo ve dvou třídách s celkovým počtem 46 žáků. V I. třídě (1. a 4. roč.) vyučovala Vlasta Klevetová. Učitelka Karla Jedelská odešla na školu do Bludova, nahradila ji Alena Vokurková, rodačka z Bohdíkov. Výchovně vzdělávací práce ve vyučování byla doplněna řadou zajímavých akcí a činností. Kromě účasti všech ročníků na plaveckém výcviku, byly nově organizovány cyklistické závody na hasičské zahradě a školní pouť na závěr školního roku. V rámci exkurzí žáci navštívili místní závod Korek a výrobu perníků v Rudě nad Moravou.⁸³

---

⁸¹ ZŠ Bohdíkov. *Školní kronika* (1964-1994) s. 350.

⁸² SOkA Šumperk. Archiv obce Bohdíkov. *Obecní kronika* (1985-1990), s. 300.

⁸³ ZŠ Bohdíkov. *Školní kronika* (1964-1994), s. 350–355.

Zahájení školního roku 1990/1991 proběhlo 3. září 1990 ve škole. Po kulturním programu žákyň 4. ročníku následoval slavnostní projev ředitelky, přivítání žáků 1. ročníku a beseda s rodiči a dětmi. Nově byly od tohoto školního roku zavedeny podzimní prázdniny, které trvaly od 1. do 2. listopadu 1990. Školu v roce 1990/1991 navštěvovalo 45 žáků, z toho 20 chlapců a 25 dívek. Ve složení učitelského sboru nenastaly žádné změny. V I. třídě (22 žáků 1. a 4. roč.) vyučovala Vlasta Klevetová a ve II. třídě (23 žáků 2. a 3. roč.) Alena Vokurková. U jednoho žáka 1. ročníku se po nástupu do školy projevila školní nezralost, a proto byl během měsíce října přeřazen zpět do mateřské školy. Učivo 1. ročníku dále nezvládli 2 žáci romského původu. Pedagogicko–psychologickou poradnou v Šumperku jim bylo doporučeno přeřazení do zvláštní školy. Rodiče s tímto doporučením nesouhlasili, a tak museli tito žáci ročník opakovat. Také 3. ročník musela 1 žákyně opakovat. Ostatní žáci učivo zvládli bez větších potíží. Kromě plaveckého výcviku se žáci zúčastnili dvou cvičení v přírodě, soutěžení na kluzišti u mateřské školy a cyklistických závodů na hasičské zahradě.

Ve školním roce 1991/1992 nenastaly v bohdíkovské žádné významné změny, které by ovlivnily chod školy.

Školní rok 1992/1993 byl slavnostně zahájen 1. září 1992 v kulturním domě. Po projevu ředitelky Vlasty Klevetové vystoupili s krátkým kulturním programem žáci školy Raškov. Do školy bylo v roce 1992/1993 zapsáno 47 žáků. V učitelském sboru žádné změny nenastaly. V I. třídě (1. a 4. roč.) vyučovala Vlasta Klevetová a ve II. třídě (2. a 3. roč.) Alena Vokurková. Během školního roku měli žáci možnost rozvíjet své zájmy v kroužcích, které měly velmi bohatou činnost. Výtvarný kroužek pracoval pod vedením A. Vokurkové, hudební pod vedením V. Klevetové, sportovní a dramatický pod vedením vychovatelky M. Šárníkové. Docházka žáků do školy byla pravidelná, každá nepřítomnost byla řádně omluvena. Průměrný počet zameškaných hodin byl v I. třídě 52,9 a ve II. třídě 61,6 na jednoho žáka. Žáci se v průběhu školního roku zúčastnili plaveckého výcviku, závodů v jízdě na saních, cyklistických závodů, malování na silnici před mateřskou školou, recitační a pěvecké soutěže. Navštívili také místní knihovnu, dvě expozice ve Vlastivědném muzeu v Šumperku a dvě divadelní představení v šumperském Severomoravském divadle. Školní výlet se uskutečnil 23. června 1993 a jeho trasa vedla do jeskyň Na Pomezí a na zámek do Velkých Losin. Školní rok byl zakončen 4. školní poutí, která se velmi vydařila. V září roku 1992 navštívil školu okresní školní inspektor Mgr. Josef Konečný. Při kontrolách učebního plánu, rozvrhu a vyučovacích povinností učitelek neobjevil žádné nedostatky. Ve školním roce 1992/1993 došlo ve školní budově také k několika opravám. Byly zbourány čtyři nefunkční komíny a proveden nátěr okapů a svodů. Celkové náklady činily 8 000 Kč. Dále bylo namontováno

nové silikonové těsnění do oken a dveří za 9 000 Kč. První třída byla přemístěna do přízemí školy, kam byla zakoupena tabulová stěna v hodnotě 11 760 Kč. Školní družina využívala prostory dvou menších místností v 1. patře školy. Pro žáky byly pořízeny nové školní učebnice, pracovní sešity, školní potřeby a pomůcky v hodnotě 9 141 Kč.⁸⁴ Po celý rok byla žákům věnována přiměřená zdravotní péče. Ve škole proběhly tuberkulinové testy, k lékařské a zubní prohlídce se žáci dostavili 2x ročně, a to v říjnu a v červnu, do zdravotního střediska v Rudě nad Moravou.

Školní rok 1993/1994 byl posledním rokem, kdy byla ve funkci ředitelky Vlasta Klevetová. Po třináctiletém působení na bohdíkovské škole se rozhodla odejít na uvolněné ředitelské místo do Rovenska. Svým průběhem se školní rok 1993/1994 nijak zvlášť nelišil od předchozího roku.

2.9 Vývoj bohdíkovské školy v letech 1994/1995 až do současnosti

Od školního roku 1994/1995 byla ředitelkou Základní školy v Bohdíkově jmenována Mgr. Alena Vokurková.

Ve třech třídách bylo v roce 1996/1997 vyučováno 52 dětí 1. až 5. ročníku. V I. třídě (12 žáků 1. ročníku) vyučovala Simona Mošťková, ve II. třídě (17 žáků 3. a 4. ročníku) vyučovala Mgr. Eva Fleischerová a ve III. třídě (2. a 5. ročník) vyučovala ředitelka školy Mgr. Alena Vokurková. Žáci 1. – 4. ročníku byli v tomto školním roce vzdělávání podle vzdělávacího programu Obecná škola. Žáci 5. ročníku pracovali podle tzv. rozvolněných osnov.⁸⁵ Žáci mohli navštěvovat 6 zájmových kroužků, a to kroužek hudební, německého jazyka, pohybový, přírodovědný, sportovní a výtvarný.⁸⁶ Zápis do 1. ročníku proběhl 5. února 1997. Pozváno bylo 28 dětí. Na základě společného rozhodnutí školy, dětské lékařky a pedagogicko-psychologické poradny v Šumperku a se souhlasem rodičů bylo 6 dětem odloženo zahájení povinné školní docházky o 1 rok. Do 1. ročníku ve školním roce 1997/1998 bylo přijato 21 žáků. Žáci byli o pololetí a na konci školního roku klasifikováni tradičně známkami a v 1. a 3. čtvrtletí obdrželi slovní hodnocení. Během školního roku se žáci zúčastnili soutěže o nejlepší výrobek ze stavebnice LEGO, cyklistické soutěže, bruslařských závodů, závodů na bobech, hudební a literární soutěže. V rámci vyučování se uskutečnil

---

⁸⁴ ZŠ Bohdíkov. *Školní kronika* (1964-1994), s. 365-368.

⁸⁵ VOKURKOVÁ, A. *Výroční zprávy ZŠ Bohdíkov* (1996/1997). Uloženo na ZŠ Bohdíkov, s. 4.

⁸⁶ OÚ Bohdíkov. *Kronika obce Bohdíkov* (1996-2009), s. 13.

plavecký výcvik, návštěvy dopravního hřiště, cvičení v přírodě, den otevřených dveří spojený s prodejní výstavou knih, vánoční besídka, dvě návštěvy divadelních představení.⁸⁷ Vyvrcholením celoroční práce školy byla 7. školní pouť, jejímž prostřednictvím se škole podařilo získat finanční obnos na zlepšení materiálního vybavení školy.

Ve školním roce 1997/1998 bylo do školy zapsáno 59 žáků 1. až 5. ročníku, kteří byli rozděleni do tří tříd. Učitelství opustila Simona Mošťková a na její místo nastoupila Mgr. Jana Málková, která byla třídní učitelkou ve II. třídě (2. a 3. ročník). Dále byl učitelství sbor beze změn. V I. třídě, kterou tvořil kvůli vyššímu počtu žáků (22) samostatný 1. ročník, vyučovala Mgr. Eva Fleischerová. Třídní učitelkou spojeného 4. a 5. ročníku byla Mgr. Alena Vokurková.⁸⁸ Žáci všech ročníků byli vzděláváni podle vzdělávacího programu Obecná škola. V roce 1997/1998 poprvé žáci 5. ročníku vypracovávali celostátně vyhodnocované testy KALIBRO s velmi dobrými výsledky. V rámci školní družiny fungovala 2 oddělení s celkovým počtem 44 dětí. Kvůli nedostatečné kapacitě školy bylo 1. oddělení školní družiny přemístěno do mateřské školy. Vychovatelkami byly Věra Adámková a Marie Šárníková.⁸⁹

Ve školním roce 1998/1999 byla bohdíkovská škola rozšířena na školu čtyřtřídní, kterou navštěvovalo 64 žáků. Vzhledem k nedostatečné prostorové kapacitě školy byla I. třída a I. oddělení školní družiny umístěno do budovy mateřské školy. Kvůli zřízení IV. třídy byla přijata nová učitelka Mgr. Hana Katzerová, která byla třídní učitelkou II. třídy (2. ročník). Dále zůstal učitelství sbor beze změn. Ředitelkou školy a třídní učitelkou IV. třídy (4. a 5. ročník) byla Mgr. Alena Vokurková, tř. učitelkou I. třídy (1. ročník) byla Mgr. Eva Fleischerová a tř. učitelkou III. třídy (3. ročník) byla Mgr. Jana Málková.⁹⁰ Nově byl ve školním roce 1998/1999 zaveden nepovinný předmět pohybová výchova a také se poprvé uskutečnil pro žáky odpolední lyžařský minikurz, který se setkal s velmi příznivým ohlasem. Žáci měli možnost navštěvovat v průběhu školního roku 8 zájmových kroužků, a to kroužek náboženství, počítačový, matematický, sportovní, hudebně literární, německého jazyka a kroužek výtvarný. Inventář školy byl rozšířen o řadu pomůcek (např. výukové programy, nástěnné obrazy, dresy na pohybovou výchovu). V rámci modernizace školní budovy byla provedena generální oprava střechy.

Ve školním roce 1999/2000 byla škola opět organizována jako čtyřtřídní s odloučeným pracovištěm I. třídy a I. oddělení školní družiny v mateřské škole. Školu navštěvovalo 67 žáků, což byl nejvyšší počet žáků od roku 1972, kdy do školy chodilo 64

---

⁸⁷ VOKURKOVÁ, A. *Výroční zprávy ZŠ Bohdík* (1996/1997). Uloženo na ZŠ Bohdík, s. 4.

⁸⁹ VOKURKOVÁ, A. *Výroční zpráva ZŠ Bohdík* (1997/1998). Uloženo na ZŠ Bohdík, s. 4.

⁹⁰ VOKURKOVÁ, A. *Výroční zpráva ZŠ Bohdík* (1998/1999). Uloženo na ZŠ Bohdík, s. 2.

žáků. Učitelství sbor zůstal ve stejném složení jako v roce předcházejícím.⁹¹ V prosinci roku 1999 navštívili školu školní inspektoři. V závěru inspekční zprávy je uvedeno, že úroveň vzdělávání v předmětech český jazyk a matematika je na škole mimořádně vysoká. Proto byla činnost školy hodnocena jako vynikající.⁹²

Od září roku 2001 došlo ke sloučení základní školy se školou mateřskou. Součástí základní školy byly školní družina, školní jídelna, mateřská škola a výdejna stravy v mateřské škole. V rámci projektu INDOŠ (internet do škol) byla bohdíkovská škola ve školním roce 2011/2012 jako jedna z prvních škol vybavena čtyřmi počítači a připojena k internetu.

Ve školním roce 2003/2004 bylo v bohdíkovské škole ve třech třídách vyučováno pět ročníků s celkovým počtem 37 žáků. Vzhledem k neočekávanému poklesu žáků během prázdnin, muselo být zažádáno o výjimku z počtu žáků, která byla dodatečně udělena. V roce 2003/2004 se škola poprvé zapojila do tzv. dovednostních testů KALIBRO, které zjišťovaly, jak žáci dovedou aplikovat získané vědomosti, schopnosti vyjádřit se a písemně formulovat svůj vlastní názor, podpořit ho přesvědčivými argumenty.

Školní rok 2004/2005 byl pro bohdíkovskou školu, z hlediska počtu žáků, rokem krizovým. Školu navštěvovalo pouze 27 žáků. Zrušen byl 5. ročník a výuka čtyř ročníků probíhala ve dvou třídách.

V letech 2005/2006 až 2007/2008 se škola potýkala s nižším počtem žáků. Výuka v tomto období probíhala pouze ve dvou třídách. Nejvýznamnější změnou ve školním roce 2007/2008 bylo sloučení ZŠ a MŠ Bohdíkovo se ZŠ a MŠ Raškov.

Ve školním roce 2008/2009 probíhala rekonstrukce budov ZŠ a MŠ Bohdíkovo. Školu navštěvovalo celkem 51 žáků 1. – 5. ročníku. Od 16. února 2009 byla výuka kvůli rekonstrukci budovy školy v Bohdíkově realizována v raškovské škole. V budově ZŠ Bohdíkovo byly zahájeny stavební úpravy a od 28. června 2009 zde byla zahájena výuka mateřské školy.⁹³

Nový školní rok 2009/2010 byl zahájen již v nově zrekonstruovaných místnostech původní mateřské školy, která byla přestěhována do budovy bývalé ZŠ. Ve třech třídách bylo vyučováno 53 žáků 1. – 5. ročníku. Další změnou, která byla v roce 2009/2010 provedena, byla přestavba třetí školní budovy v obci, a to bývalé ZŠ Raškov na mateřskou školu.⁹⁴

---

⁹¹ VOKURKOVÁ, A. *Výroční zpráva ZŠ Bohdíkovo (1999/2000)*. Uloženo na ZŠ Bohdíkovo, s. 2.

⁹² *Inspekční zpráva (1999/2000)*. Uloženo na ZŠ Bohdíkovo, s. 5.

⁹³ VOKURKOVÁ, A. *Výroční zpráva ZŠ Bohdíkovo (2008/2009)*. Uloženo na ZŠ Bohdíkovo, s. 4.

⁹⁴ VOKURKOVÁ, A. *Výroční zpráva ZŠ Bohdíkovo (2009/2010)*. Uloženo na ZŠ Bohdíkovo, s. 2.

V roce 2014/2015 navštěvovalo bohdíkovskou školu 53 žáků a učitelský sbor tvořily Mgr. Alena Vokurková (řed. školy), Mgr. Eva Fleischerová, Mgr. Petra Straková a Mgr. Vendula Johnová.

3 Významné osobnosti bohdíkovského školství

3.1 Alois Konečný a jeho působení na bohdíkovské škole

Alois Konečný se narodil 2. února 1858 jako syn mlynáře v Dolních Otaslavicích. Studoval na reálce v Olomouci. Jeho rodiče nebyli zámožní, Konečný měl ještě 6 sourozenců. Kvůli nedostatku hmotných prostředků Konečný odešel po dvou letech studia z reálky na učitelský ústav. Olomoucký učitelský ústav byl německý. Když byl o dva roky později otevřen český ústav ke vzdělávání učitelů, odešel Konečný i s dalšími studenty do Příbora. Příborským učitelským ústavem však byli studenti včetně Konečného velice zklamáni. Po ukončení 3. ročníku odešel Konečný z Příbora do Brna, kde 7. července 1877 odmaturoval. Po studiích působil 10 let jako učitel v Nákle na Olomoucku.

V roce 1887 byl vybídnut, aby se ucházel o místo řídícího učitele v Českém Bohdíkově. Po svém příchodu na bohdíkovskou školu založil ve škole kabinet a opatřil jej pomůckami, kterých byl naprostý nedostatek. Nechal opravit třídy, upravil zpustlou školní zahradu, kde vysázel nové keře a květiny. Obecní výbor se usnesl, aby obec pronajala škole pozemek u mlýnské struhy, ke zřízení zelinářské zahrady, kterou měl řídící učitel Konečný k užívání.⁹⁵ Jeho působení v Bohdíkově bylo velkým přínosem nejen pro školu, ale také pro obec a zvláště české občany. V době, kdy se Český Bohdíkov ocitl pod nátlakem Němců (němečtí fabrikanti Karger, Brass, aj.) k založení německé školy, to byl právě Konečný, který se těmito pokusy snažil zabránit. Organizoval svépomocné hospodářské akce (např. pod heslem „Svůj, k svému.“, kdy nabádal české občany ke spoluúčasti vylepováním plakátů s dodatkem „Čechové, kupujte jen u Čechů!“). Dále se snažil povzbuzovat české národní uvědomění, založil v Bohdíkově vlastenecké organizace (TJ Sokol, místní odbor Národní jednoty). Stal se čestným funkcionářem Učitelské jednoty šumpersko-zábřežské a dále působil ve vedení Ústředního spolku jednot učitelských na Moravě. Následkem této činnosti se Konečný stal pro Němce „trnem v oku“. Boj mezi Konečným a Němci se přiostrčil tím více, když jeho žena založila Ženský odbor Národní jednoty pro Šumpersko, který sdružil uvědomělé ženy k myšlení a národnímu cítění. Konečného aktivita ve veřejném a politickém životě a zejména jeho pedagogické názory a formy vyučování se příliš nezamlouvaly ani c. k.

---

⁹⁵ VMO Šumperk, Pozůstalost Aloise a Ludmily Konečných. Osobní dokumenty L. Konečné - *Životopis Aloise Konečného*, s. 5.

školským úřadům a církvi.⁹⁶ Perzekuční tažení proti němu vyvrcholilo v letech 1906-1907. Příčinou prvního disciplinárního řízení byla jeho snaha zabránit panovačnosti německých nacionalů vůči Čechům. V květnu roku 1905 probíhala v aloisovské papírenské továrně stávka dělníků, kterou Konečný podporoval a stávkujícím dělníkům předal výtěžek (10 korun) ze sbírky pro tento účel. Za tuto činnost na něj byla podána stížnost, která byla podkladem pro první disciplinární řízení. Výsledkem toho řízení pro Konečného byla pouze ústní důtka. Konečný ale dále ve svých vlasteneckých aktivitách pokračoval. Na schůzce v Bohdíkově a v sousední Komňátce byl požádán o vylepení plakátů s dodatkem „Čechové, kupujte jen u Čechů“. Když plakáty předával obecnímu sluhovi, aby je vylepil, domníval se, že vylepení plakátů je povolené.⁹⁷

V roce 1906 vystoupil Konečný jako kandidát ve volbách se svým projevem „*O moderních opravách ve školství*“ na sjezdu České strany národně sociální v Husovicích. V něm poukázal na nutnou reformu školství, jejíž součástí má být vymanění školy z pevného náboženského a politického vlivu. Za tyto pokrokové myšlenky bylo proti němu vedeno další disciplinární řízení. Než došlo k uvedenému disciplinárnímu řízení, zemřel v Komňátce, sousední vesnici Českého Bohdíkova, učitel na odpočinku Lambert Talpa. Bylo o něm známo, že s farářem P. Číhalem z raškovské farnosti, pod kterou Komňátka spadala, neměl příliš dobré vztahy. Docházelo mezi nimi k častým konfliktům. Protože Talpa věděl, že v případě jeho smrti by ho farář Číhal pochoval církevně, prohlašoval před svoji rodinou a přáteli, že si církevní pohřeb nepřeje. Konečný byl jeho dobrým přítelem, pracovali spolu 7 let na bohdíkovské škole. Když Lambert Talpa v květnu roku 1907 zemřel a rozhodovalo se, jak nebožtíka pochovat, pronesl Konečný svůj názor: „*Vůle zemřelého musí být každému svatá*“⁹⁸ Tak bylo rozhodnuto o necírkevním pochování, možná přičiněním Konečného, ale ne pod jeho nátlakem. V den pohřbu přišli žáci bohdíkovské školy s učiteli. Při samotném pohřbu však došlo k incidentu, který byl záminkou k dalšímu stíhání Konečného. Páter Číhal se na pohřeb dostavil a pokoušel se pokropit rakev se zesnulým. Občané mu však cestu zastoupili a Konečný faráře vyzval, aby se vzdálil.⁹⁹ Číhal byl odmítnutím své kněžské účasti na Talpově pohřbu pobouřen a celou záležitost tak pojal jako osobní útok od Aloise Konečného. Z tohoto důvodu podal Páter Číhal zprávu církevní konzistoři:

---

⁹⁶ FILIP, Z. a kol. *Slovník učitelských osobností*. Šumperk: Oblastní rada Českomoravského odborového svazu, 1990 s. 90.

⁹⁷ STRAKOVÁ, P. *Z historie vzdělávání v Bohdíkově*. Bohdíkavský zpravodaj, 2013, č.3, s. 3.

⁹⁸ HRADEČNÝ, R. *Disciplinování nadučitele Konečného*. Olomouc, 1964. Diplomová práce. Univerzita Palackého, Pedagogická fakulta.

⁹⁹ Tamtéž, s. 11.

Nejdůstojnější knížecí arcibiskupská konzistoři!

V nejhlubší úctě podepsaný farní úřad v R. činí toto oznámení:

V obci Kom. Přifařené do R. zemřel 15. t. m. učitel na odpočinku L. T. a byl 18. 5. o 9. hodině za čestného účastenství učitelstva, žactva místní školy a zejména též žactva z farnosti Český Bohdík od pánů učitelů bez kněze pryč na vlastní žádost v K. pochován, aniž o tom farní úřad uvědoměn byl... Poněvadž měl pohřeb ráz vysloveně demonstrační a po okolí veliké pohoršení způsobil, zejména též účast školních dítek, za vedení pánů učitelů, prosí v nejhlubší ústě níže podepsaný farní úřad, aby knížecí arcibiskupská konzistoř milostivě u dotyčných úřadů energicky zakročiti ráčila.¹⁰⁰ Tento dopis byl zřejmým vypovězením nepřátelství mezi představiteli církve a Konečným. Od odeslání tohoto listu uplynuly 4 měsíce a nic se nedělo. Alois Konečný se ospravedlnil před Okresní školní radou v Šumperku. Dokonce byl jmenován řídícím učitelem na škole v Bludově, a to i proti vůli faráře. Z tohoto je patrné, že měl od okresní školní rady plnou důvěru. Nenávist vůči Konečnému dále rostla a vyvrcholila dalšími stížnostmi. V jedné z nich je Konečný obviněn z krácení vyučování. Alois Konečný se politicky angažoval v České straně národně sociální, v roce 1906 kandidoval do zemského sněmu. Na schůze strany jezdil vlakem, na který odcházel z vyučování o 10-15 minut dříve. Zkrácenou výuku vždy předem ohlašoval místní školní radě. Místní školní rada v Bludově na základě této stížnosti ale proti jmenování Konečného řídícím učitelem protestovala a tak ze jmenování sešlo.¹⁰¹ Po dlouhém a příkrém jednání byl Konečný suspendován a trestem bylo zbavení funkce řídícího učitele a přeložení na místo podřízeného učitele až do vzdáleného Vrbí u Nového Jičína.¹⁰² Diskriminace Aloise Konečného vyvolala velké pobouření mezi českým učitelstvem, ale v celé české pokrokové veřejnosti. O jeho disciplinárním řízení se psalo i v denním tisku:

Pomstěme nevinného!

Když roznesla se neuvěřitelná zpráva, že nadučitel Konečný z Českého Bohdíkova (v severní Moravě) disciplinárním soudem zemské školní rady moravské potrestán byl sesazením z místa řídícího učitele na místo méně placené a přeložením do jiné obce, a to vše se stalo hlavně za to, že na sjezdu naší strany národně sociální v Brně roku 19036 řečnil o pokrokové škole, a pak za některé jiné projevy pokrokového smýšlení jeho (zúčastnil se s dětmi školními

---

¹⁰⁰ HRADEČNÝ, R. *Disciplinování nadučitele Konečného*, Olomouc, 1964. Diplomová práce. Univerzita Palackého, Pedagogická fakulta, s. 12

¹⁰¹ VŠECHOVSKÝ, V. *Disciplinování nadučitele Konečného*, s. 9. Uloženo v SOkA Šumperk.

¹⁰² FILIP, Z.: *Učitelské portréty*. Olomouc: ÚP Olomouc, 1996. s. 31

necírkevního pohřbu kolegy učitele)...¹⁰³ Uspořádána byla také celá řada protestních akcí, z nichž největší se konala v Olomouci a v Brně. Na obou akcích byl hlavním řečníkem prof. T. G. Masaryk. Jeho myšlenky na obranu proti perzekuci Konečného jsou dokladem toho, že si vážil vzdělání, školy a práce učitelů na národních školách.¹⁰⁴

Alois Konečný působil na škole v Českém Bohdíkovi plných 22 let. Za tu dobu si vysloužil uznání jak z řad široké veřejnosti, učitelstva i úřednictva, tak především těch, kterým bylo jeho povolání určeno – dětí samotných. Svým lidským přístupem a pokrokovými myšlenkami si dokázal získat do té doby nevídaný zájem dětí i rodičů o vyučování. Pamětní deska, která připomíná jeho zásluhy, byla v roce 1924 odhalena na budově školy v Bohdíkovi.

3.2 Ludmila Konečná a její působení na bohdíkovské škole

Ludmila Konečná se narodila 24. února 1842 v Nákle na Hané. Byla dcerou známého učitele a vlastivědného spisovatele Osvalda Vídrmana. Vychodila pouze základní školu ve svém rodišti. Žádné vyšší vzdělání neměla. Za pomoci svého otce se vzdělávala sama. Četla krásnou i naučnou literaturu a už v dětství se naučila hrát na varhany a klavír. Koncem 70. let se seznámila s Aloisem Konečným, který vyučoval v Nákle a brzy se za něj provdala.¹⁰⁵

V roce 1887, kdy se stal Alois Konečný řídícím učitelem, se odstěhovali do Českého Bohdíkova. Aby přispěla k finančnímu zabezpečení rozrůstající se rodiny, úspěšně absolvovala kurz pro industriální učitelky. Vyučovala ruční práce na škole v Bohdíkovi. Tehdy školní úřady rády svěřovaly tato místa ženám učitelů, protože jim za jejich práci vyměřovali velmi malou odměnu. Místo industriální učitelky v Českém Bohdíkovi bylo spojeno s vyučováním na sousední škole v Komňátce. Konečné bylo vyměřeno 10 vyučovacích hodin týdně, za které dostávala odměnu 20 korun měsíčně.

Protože byl Český Bohdík obklopen Němci, kteří usilovali o germanizaci celé severní Moravy, bylo potřebné probudit v českých občanech národní uvědomění. Když začal nápor Němců na severní Moravu zesilovat a stále více doléhal také na Český Bohdík, založila Ludmila Konečná Ženský odbor Národní jednoty pro celý šumperský okres. V okrese bylo tehdy 12 českých obcí, ve kterých byla zvolena jedna členka výboru odboru, jejímž

---

¹⁰³ *Pomstěme nevinného*. České slovo, č. 61, roč. 11, s. 1

¹⁰⁴ FILIP, Z.: *Učitelské portréty*. Olomouc: ÚP Olomouc, 1996. s. 31

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 33.

úkolem bylo získávat členy, sbírat členské příspěvky a být v kontaktu s celým odborem. Každý měsíc odbor pořádal v jedné obci schůzi, které se zúčastnili všichni členové. Tímto způsobem se poznávaly uvědomělejší a schopnější české ženy z celého Šumperska. V rámci činnosti odboru byly pořádány zábavné akce, mezi které patřily letní slavnosti, dětské radovánky, divadla, koncerty a masopustní ples. Organizace celého sdružení a zábavných akcí byla velmi složitá. Aby měl o tyto kulturní akce zájem celý okres, musel se ho také celý okres účastnit. Každou píseň či tanec se nejprve musely naučit všechny členky výboru a poté všichni členové v obci. Bylo potřeba zajistit společné zkoušky, místnosti, pozvánky a reklamu. Pod vedením předsedkyně Ludmily Konečné odbor Národní jednoty výrazně přispěl k národnímu uvědomění severní Moravy a k pevnosti, která odrážela trvalé útoky Němců.¹⁰⁶ Po odchodu Konečných z Českého Bohdíkova odbor později zanikl. Jeho několikaleté působení však bylo účinné i po jeho zániku. Snahy Němců o založení německé školy byly i po odchodu Konečných potlačeny.

3.3 Jan Heindl

Narodil se 15. července 1901 ve Všechovicích na Moravě v rodině četnického strážmistra jako nejstarší z pěti dětí. Absolvoval učitelský ústav v Kroměříži a od roku 1920 působil na obecných školách v Bílovicích, Náměšti na Hané, Chomoutově a Vizemberku. Natrvalo se pak usídlil v Českém Bohdíkově, a když byla postavena Státní česká menšinová škola v Raškově, byl ustanoven jejím řídícím učitelem. Učili tu i jeho žena Marie a její bratr Josef Kotýnek. V roce 1932 se Heindlovým narodila dcera Drahomíra. (Josef Kotýnek se do Raškova po 2. svět. válce vrátil a dosloužil tu do důchodu.)

Všichni tři nacvičovali s bohdíkovskými ochotníky divadelní hry (např. Charleyovu tetu, Ženskou vojnu a jiné), pan řídící i režíroval a zpestřoval je svým orchestrem (pozn. Bohdíkovská hudba existovala už několik desetiletí. Od roku 1902 byl jejím kapelníkem Karel Kouřil až do roku 1936, kdy se kapelníkem stal Emanuel Mikuláš. Místo dirigenta zatím obsazeno nebylo, a proto dosavadní dirigent František Balcárek při význačnějších produkcích se osobně znovu postavil k pultu. Později funkci dirigenta zastával Jan Heindl, správce školy v Raškově. Také on byl dobrým a nadšeným hudebníkem, a ačkoliv více lnul k jemné hudbě komorní, přece se pod jeho vedením hudba rozehrála stejně živě, čistě a přesně jako dříve. – z

---

¹⁰⁶ FILIP, Z.: *Učitelské portréty*. Olomouc: ÚP Olomouc, 1996. s. 44.

kroniky Bohdíkuvské hudby). Ten hrál také při různých slavnostech a koncertech náročné koncertní skladby a úryvky z oper českých i cizích. Založil tady i pěvecký sbor. Vzpomněli na něho bohdíkovští Sokoli v záznamu své historie. Jan Heindl rád cestoval a po návratu pořádal o svých zážitcích z cest přednášky se světelnými obrazy (dnes se říká diapozitivy). Tehdy neexistovala televize, rozhlas byl ještě v plenkách, žádná dnes běžná reprodukční technika, do profesionálního divadla a na koncerty daleko. Dovedete si představit, co takoví zapálení vlastenci pro výchovu a vzdělávání občanů – zvláště v tom národnostně smíšeném kraji – znamenali? A bylo pozoruhodné, kolik následovníků si vchovali.

V Raškově byla Heindlova rodina koncem 30. let vystavena i šikaně sudetských Němců a Henleinovců. Po mnichovských událostech musela domov opustit, aniž by si stačila odvézt majetek, takže o všechno přišli. Ztratil se nábytek, knihy, obrazy, domácí přístroje i památky. Za mobilizace narukoval Jan Heindl jako důstojník do Užhorodu a rodina bydlila ve Vápenném Podole, Pardubicích, natrvalo se pak usadila v Hlinsku v Čechách, kde oba manželé učili na obecné škole. I tady založil pan učitel orchestr, smyčcové kvarteto, působil v protifašistické odbojářské skupině. 17. března 1941 byl při vyučování gestapem zatčen a vězněn nejprve na Pankráci, v Jihlavě, většinu trestu si odpykal v koncentračním táboře v německém Bayreuthu.

Po návratu byl suspendován a pracoval jako skladník v kožešnickém závodě. V době jeho věznění zůstala žena s dcerou bez obživy, na milost spoluobčanům, pomáhali hudebníci z orchestru i vesničané z okolí ze všech sil. Po večerech malovaly matka s dcerkou krounské hračky (pozn. Tradiční soustružené dřevěné hračky vyráběné v Krouně u Hlinska). V roce 1945 se na Vysočině zapojil do odboje jako člen partyzánské skupiny Jana Koziny, které velel G. A. Melnik. Často riskoval život.

Z koncentráku se vrátil s podlomeným zdravím, takže se hned po květnové revoluci musel podrobit v Hradci Králové těžké operaci. Za jeho odbojovou činnost mu bylo uděleno několik vyznamenání – v r. 1947 např. Československý válečný kříž, Štefánikův pamětní odznak 1. stupně za zásluhy ve Svazu čs. důstojnictva, čestná uznání za dlouholetou funkcionářskou činnost ve Svazu protifašistických bojovníků, Pamětní odznak 2. národního odboje a další vyznamenání a medaile.

Po válce se znovu zapojil do společenského a kulturního dění. Vrátil se do školy a působil až do důchodu jako zástupce ředitele a později jako ředitel ZDŠ v Hlinsku. Na dlouhodobých brigádách pomáhal také učňovskému školství v Mostě a na Ostravsku. Byl členem předsednictva OV Svazu protifašistických bojovníků, členem bezpečnostní komise

*MNV, předsedou OV odborového svazu a členem jeho KV, hrál ve smyčcovém kvartetu hudební školy v Hlinsku a smyčcovém orchestru v Chotěboři, byl dirigentem hlineckého orchestru. V ochotnickém divadle komponoval k pohádkám hudbu. Se svým orchestrem uvedl kromě jiných náročných děl Smetanovu *Mou vlast*.*

Také doma hrával na housle a violu za klavírního doprovodu své dcery. 27. března 1961 byl jmenován v aule Karolina zasloužilým učitelem. Na jeden život bylo jeho aktivit nepřeborně. Byl nejenom pracovitý a obětavý člověk, známý svou čestností a neúplatností, s důvěrou se na něho obraceli lidé kolem, s vděčností na něho dodnes vzpomínají také bývalí žáci.

Důchodu si příliš neužil. Zdraví mu ukrátil koncentrační tábor, ukrátil mu život. Jan Heindl zemřel 23. dubna 1963.¹⁰⁷

---

¹⁰⁷ Vzpomínka p. Jarmily Frýdecké podle paměti dcery J. Heindla

4 Vzpomínky na bohdíkovskou školu

4.1 Vzpomínka bývalé žákyně

Do základní školy v Bohdíkově jsem chodila v letech 1968 – 1973. Ředitelem byl tehdy pan Bohumil Pavelek. Velmi ráda vzpomínám na společné pěší cesty do školy (asi 1 km), kdy jsme se postupně scházely s kamarádkami, a cestou kolem potoka probíraly kdejaká důležitá témata.

Během 3. až 5. třídy jsme se učili ve velké třídě (učebně). Tehdy se tam vyučovaly 3 ročníky současně. Takže tu byly tři řady lavic vedle sebe, ale přesto zůstalo dostatek místa před tabulí. Tradiční a velmi oblíbené bylo skákání gumy o přestávkách. Dusot, který tímto vznikal v přízemí (tehdy tam byla kuchyň a jídelna), učitelé ne vždy dobře snášeli. Dokonce jsme s kamarádkami několikrát roztáhly zíněnky a předváděly cviky, které jsme se naučily v gymnastice v Šumperku. V zájmu bezpečnosti jsme s tím ale záhy musely skončit. Vzpomínám na hodiny zpěvu, kdy nás pan ředitel doprovázel hrou na housle i na sezení, na kterých nás učil přednášet básně.

Velmi ráda jsem měla vychovatelku ve školní družině, paní Martu Kaňovou. Neustále jsme něco vyráběli, háčkovali, malovali, pracovali se sklem i sádrou. Nezapomenu na odpoledne, která jsme s družinou trávili na palouku zvaném Humpolec a v okolním lesíku. Hráli jsme tu spousty her, stavěli příbytky z větví, mechu a kamenů, a prožívali množství smyšlených příběhů.¹⁰⁸

4.2 Vzpomínka učitelky ZŠ Bohdíkov

V bohdíkovské škole učím již dvacet let. Přestože stále jsme školou málotřídní, změnilo se za tu dobu mnohé: přestěhovali jsme se do jiné budovy, přibyli nám žáci ze zrušené školy v Raškově, třídy prošly modernizací ve vybavení, samozřejmostí se v naší práci staly interaktivní tabule či PC a notebooky. Také školní zahrady se změnily k nepoznání – dnes nabízí dětem prostor ke hrám i cvičení moderní přírodní zahrada s mnoha hracími prvky. V sousedství vzniklo víceúčelové hřiště s umělým povrchem.

A co nám ve škole stále ještě chybí? Tělocvična!!

---

¹⁰⁸ Ze vzpomínky Mgr. Jany Málkové

Vzpomínám si na naše hodiny tělocviku před 20 lety. Pokud to jenom trochu počasí umožňovalo, probíhaly hodiny tělesné výchovy venku. Klusali jsme terénem okolí školy (terénem náročným na fyzickou kondici – vždyť je to tu kopec kam se podíváš!), cvičili na hřišti fotbalového klubu (cesta tam i zpět opět poklusem) nebo chodili do místní sokolovny. Zde jsme žáky učili základům nářadového tělocviku v duchu starých Sokolů. Děti zvládaly přeskok přes kozu, prošly se po kladině, zkusily si hrazdu či kruhy. V zimních měsících jsme chodili bruslit na kluziště či sáňkovat a bobovat na kopec. Problém byl, pokud bylo venku počasí nepříznivé. To jsme potom odsunuli lavice v největší třídě naší školičky, vytáhli žíněnku zpoza skříně, na žebřiny pověsili lavičku a improvizovaná tělocvična byla na světě.¹⁰⁹

---

¹⁰⁹ Ze Vzpomínky Mgr. Evy Fleischerové.

5 Využití diplomové práce pro pedagogické účely

NÁZEV PROJEKTU	„Poznávání obce Bohdíkovo“
TYP PROJEKTU	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podle délky: projekt krátkodobý ➤ Podle prostředí: školní a mimoškolní prostředí ➤ Podle počtu zúčastněných: třídní ➤ Podle navrhovatele: uměle vytvořený projekt
ROČNÍK	5.
PROPOJENÍ S RVP ZŠ	Člověk a jeho svět ⇒ Místo, kde žijeme
PROPOJENÍ SE ŠVP ZŠ Bohdíkovo „Společně dokážeme víc“	<p>Člověk a jeho svět ⇒ Místo, kde žijeme ⇒ Přírodopis</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ žák vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště, orientuje se v místní krajině, popíše krajinu obce, začlení svou obec do příslušného kraje, zná základní údaje z historie a současnosti obce, zná některé lidové a místní zvyky a tradice a dokáže o nich vyprávět
PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Výchova demokratického občana, Osobnostní a sociální výchova
MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Český jazyk, Výtvarná výchova
CÍLE	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kognitivní <ul style="list-style-type: none"> • Žák začlení obec do příslušného okresu a kraje • Žák vyjmenuje základní informace o Bohdíkovicích • Žák vyjmenuje základní informace o historii školy a obce ➤ Afektivní <ul style="list-style-type: none"> ➤ Žák si vytváří vztah k obci ➤ Psychomotorické <ul style="list-style-type: none"> ➤ Žák vytvoří plán obce Bohdíkovo
VÝUKOVÉ METODY	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Slovní (diskuze, rozhovor, práce s textem) ➤ Názorně demonstrační (pozorování) ➤ Praktické (výtvarná činnost)
POMŮCKY	Pracovní listy, papíry, psací potřeby

Téma č. 1: Poznávání obce Bohdík

Cíl:

- Žák popíše obec Bohdík
- Žák vyjmenuje památky obce Bohdík
- Žák se orientuje na mapě

Formy vyučování: hromadná, individuální

Metody:

- Monolog, dialog, diskuze, samostatná práce, skupinová práce

Materiál a nutné vybavení:

- Pracovní list, mapa Bohdíkova, psací potřeby

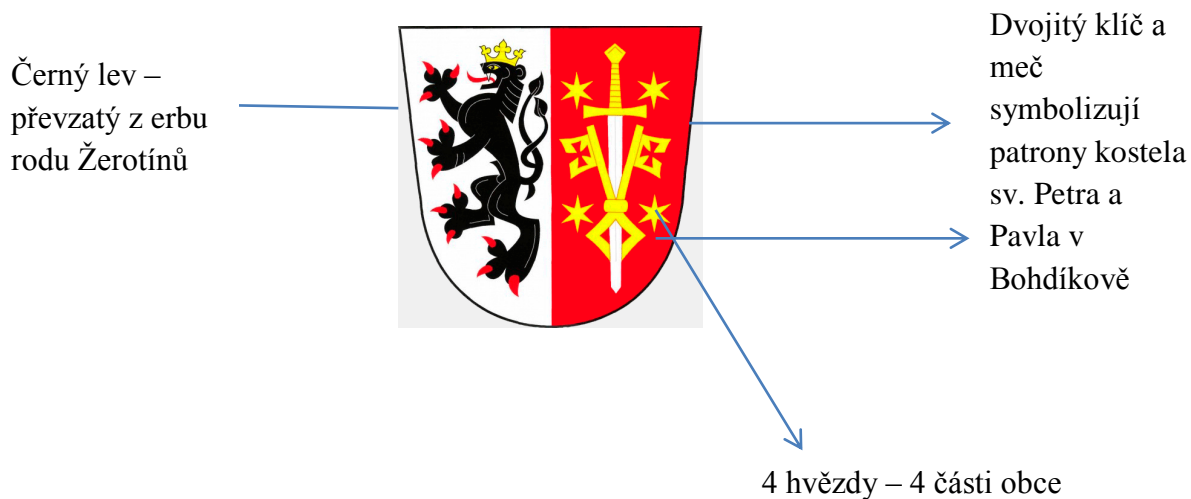
Časová dotace:

- 5 vyučovacích hodin (celodenní prohlídka)

Postup:

Motivace

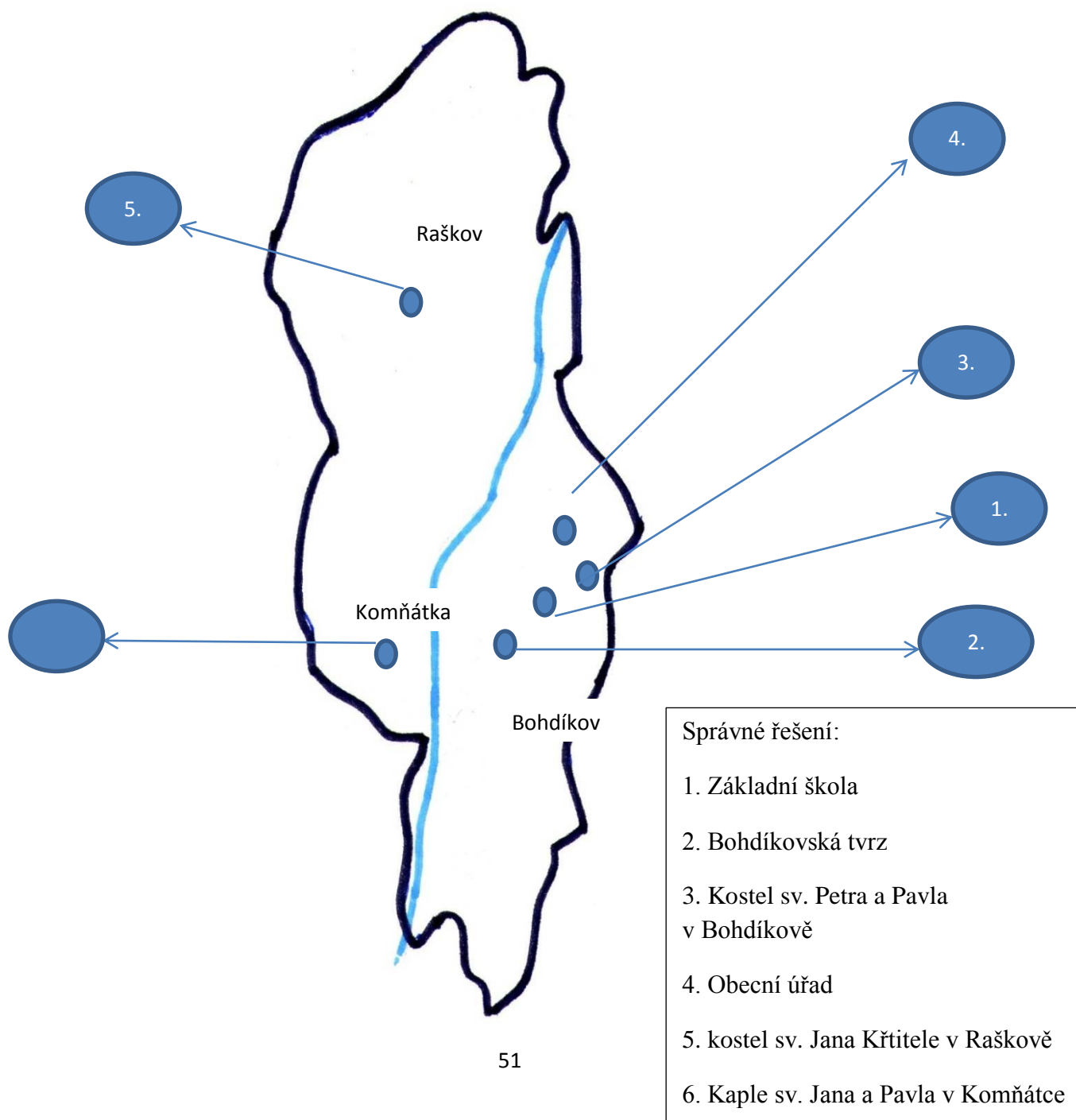
Žáci dostanou rozstříhaný znak obce Bohdík. Jejich úkolem je ho poskládat a zamyslet se nad tím, co znak zobrazuje.

Hlavní část

Hlavní náplní tématu „Poznávání Bohdíkov“ je naučná procházka po obci Bohdíkov. Začátek trasy je u základní školy, odkud žáci půjdou na obecní úřad, kde zjistí, kolik má obec obyvatel a kdo je starostou obce. Z obecního úřadu projdou centrem Bohdíkova směrem k Raškovu. Z Raškova se pak vydají lesní cestou přes kamenolom do Komňátky. S sebou žáci dostanou slepou mapu Bohdíkova, do které budou zapisovat významné památky a budovy Bohdíkova. Dále dostanou pracovní list, který na konci procházky vyplní a následně se ostatními žáky a učiteli opraví a zhodnotí.

Slepá mapa Bohdíkova

Pracovní list

Doplň:

Obec, ve které bydlím, se jmenuje ..... Nachází v ..... kraji a je součástí ..... okresu. K 31. 12. 2015 měla obec celkem ..... obyvatel. Starostou obce je .....

Pojmenuj obrázky:

Vyber a napiš:

V obci Bohdíkovo je:

Mateřská škola, základní škola, střední škola

Nádraží, autobusová zastávka

Obchodní dům, obchody, pošta

Továrny, výrobní podnik

Hotel, restaurace, kulturní dům

Kostel, kaple, klášter, hřbitov

Téma č. 2: Pověsti z okolí Bohdíkova

Cíl:

- Žák převypráví přečtený text vlastními slovy
- Žák sestaví osnovu vyprávění
- Žák rozlišuje podstatné a okrajové informace

Formy vyučování: hromadná, individuální

Metody:

- Monolog, dialog, diskuze, samostatná práce, skupinová práce

Materiál a nutné vybavení:

- Text pověstí, psací potřeby, sešit

Časová dotace:

- 2 vyučovací hodiny

Postup:

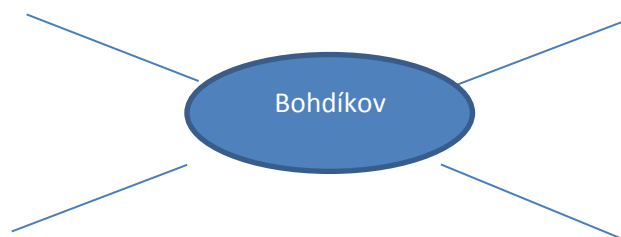
Pověst č. 1

Žáci vytvoří 3 skupiny podle vylosovaných barevných vršků (zelený, červený, modrý). Stejně barvy si společně sednou ke dvěma spojeným lavicím.

Motivace:

– vytvoření společné myšlenkové mapy o Bohdíkovi

Žáci chodí postupně k tabuli a zapisují své poznatky.

Hlavní část

Žáci dostanou do skupiny text pověsti a stanovené úkoly, které po přečtení musí splnit.

Text pověsti č. 1

Pověst o Novém Hradu

Za dávných a dávných časů vládla na Novém Hradu nad řekou Moravou u Kopřivné krásná mladinká Ofka. Rodiče jí zemřeli, když jí bylo sotva šestnáct let. Byla však zlá, pyšná, trýznila služebnictvo a zpupně vystupovala před poddaným lidem. Protože byla velmi zámožná, brzy se o její ruku ucházelo mnoho mládenců z urozených rodů. Leč všechno úsilí získat ruku sličné panny bylo marné. Panna na Novém Hradu jakoby srdce neměla, všechny nápadníky odbývala se zlomyslným posměchem. Ale láska přijde ke každému. Přišla i hradní panně.

Ofka přijala do svých služeb **panoše** Petra, mládence velmi krásného, mužného a **ušlechtilého**. Svou službu konal pečlivě, poctivě a rytířsky. Jindy hrdá, vybíravá panna byla jako vyměněná. Všelijak mu dávala najevo své city. Ale panoš neviděl, neslyšel. Když zase tak jednou s ním rozmlouvala, znovu ho vyznamenávala svou přízní a milostí, chválila za vzornou a věrnou službu a konečně ho vybidla, aby vyslovil své přání, necht' je jakékoliv. Domnívala se, že panoš pochopí, odloží svou nesmělost a vyzná jí lásku.

Petr promluvil, ale překvapivě požádal o svolení k sňatku s dívkou z podhradí. Hrdost hradní panny byla uražena. Její vášnivá láska se změnila v slepou nenávist. Laskavá a dobrá velitelka se stala rázem ukrutným nepřítelem. Tajně podstrčila do Petrova pokoje své klenoty. Pak ho obvinila a usvědčila z krádeže a dala uvrhnout do vězení. Klíče od vězeňské **kobky** nosila stále u sebe. Po tři dny pak se Petra chodila ptát na jeho rozhodnutí. Ale její výčitky i hrozby byly marné. Petr se nechtěl své dívky zřici. Panna Ofka běhala hradem, přemýšlela a vymýšlela, jak by Petra přemluvila. Přitom někde vytrousila klíče od hradního vězení. Nařídila je hledat, ale sluhové klíče nenašli.

Když se jim konečně podařilo těžké dveře otevřít, našli už Petra mrtvého. Panna Ofka z toho zešílela. Ve dne v noci bloudila hradem, nepřítomnými očima hleděla před sebe a volala Petra. Jednoho rána ji našli na **nádvoří** s roztráštěnými **údy**...

Ale ani po smrti neměla pokoje. Stále bloudila hradem, jako by hledala vysvobození. Měla však čekat tak dlouho, dokud nedoroste borovice na nejvyšší hradní zdi v mohutný kmen, aby se z jejího dřeva mohla vyrobit kolébka. Teprve sedmý chlapec, sedmý potomek rodu panošova, který v ní bude kolébán, bude mít sílu ji vysvobodit.

(Kytice severomoravských pověstí)

Úkoly pro žáky:

- vysvětlit význam zvýrazněných slov: panoš, ušlechtilý, kobka, nádvoří, údy
- odpovědět na tyto otázky:
  - Jak se jmenuje hrad na kterém Ofka žila?
  - Jaké vlastnosti Ofka měla?
  - Čím byl mladík, do kterého se Ofka zamilovala?
  - Koho Petřík miloval?
  - Jakým způsobem se Ofka Petříkovi pomstila?
  - Jak to nakonec s Ofkou dopadlo?

Zpětná vazba

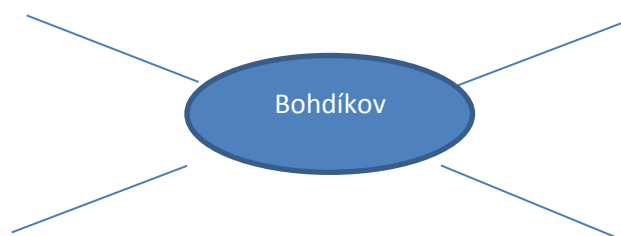
Žáci vlastními slovy převypráví obsah pověsti druhé skupině.

Pověst č. 2

Motivace

– vytvoření společné myšlenkové mapy o Bohdíkovu

Žáci chodí postupně k tabuli a zapisují své poznatky.

Hlavní část

Žáci dostanou do skupiny text pověsti a stanovené úkoly, které po přečtení musí splnit.

Text pověsti č. 2

Farář z Bohdíkova

Svého času v Bohdíkově byl farář Josef Martin. Byl to dobromyslný kněz a své farníky měl rád jako své děti. Bohdíkov byl jeho rájem, jenom kdyby mu jeho farníci dělali více radosti. Jeho zpovědnice byla plná pavučin, dávno oni nikdo ani nezavadil. To dobrého pana faráře tuze bolelo. Denně se za své farníky modlil a dlouho, dlouho přemýšlel, jak by je napravil. A tak prosil Pána Boha, aby ho tady ponechal tak dlouho, až své ovečky přivede na správnou cestu.

Jednou v neděli vylezl pan farář Martin na kazatelnicu a začal kázat: „Milovaní farníci! Ať mi věříte, nebo nevěříte, včera v noci stál jsem já, ubohý hříšník, před branou ráje. Zaklepal jsem na bránu a svatý Petr otevřel. „Ale, ale,“ divil se. „To jsi ty, faráři Martine? Copak tě sem vede? Čím ti mohu posloužit?“ „Milý svatý Petře, vy přece máte tu velkou knihu a ten velký klíč, mohl byste mi říct, kolik Bohdíkovských je v ráji?“ Svatý Petr ochotně odpověděl: „To ti rád povím, podíváme se na to.“ Nasadil si své velké brejle, vzal velkou knihu a otevřel ji. „Tak se na to podíváme. Boh- Boh- Bohdíkov, tady je.

Můj milý pane faráři, stránky té knihy jsou docela prázdné. Není tu ani jediná duše.“ „Není?, že není? Žádný z Bohdíkova? Opravdu žádný? To není možná! Prosim vás, podívejte se líp!“ „Žádný, milý příteli,“ odpověděl mně na to. Dal jsem se do hořkého pláče, lomil jsem

rukama a nařikal. Tu pravil svatý Petr: „Neber si to tak k srdci, pane faráři. Podle všeho neneseš na tom vinu a tvé ovečky mají ještě karanténu očišcovou.“ „Ó svatý Petře! Dovolte mně aspoň milostivě podívat se na ně a potěšit je.“ „Ze srdce rád, milý příteli. Obuj si tyto sandály, neb cesta tam je špatná a neschůdná. Jdi rovnou za nosem, za rohem se otoč, přijdeš ku stříbrné bráně, na které jsou černé kříže. Zaklepej a bude ti otevřeno. Bůh tě prováže!“

Tak jsem šel a šel. To byla cesta! Ještě teď mně naskakuje husí kůže, když na to pomyslím. Úzká, trnitá cesta, plná malých ostrých kamínků a plná hadů vedla k té stříbrné bráně. Klup, klup, klup. „Kdo to tluče?“ volal hrubý hlas. „Farář z Bohdíkova.“ „Odkud?“ „Z Bohdíkova.“ „Tak vejďte!“ Vstoupil jsem. Stál tam velký bílý anděl, s křídly jako noc černými, v šatech jako jasný den. Diamantový klíč mu visel u pasu. Psal do velké knihy, mnohem větší než ta, kterou měl svatý Petr. „Co vlastně zde chcete a co si přejete?“ ptal se mně anděl. „Ó, krásný Boží anděli, rád bych věděl, máte-li zde někoho z Bohdíkova.“ „Odkud?“ „Z Bohdíkova. Já jsem totiž duchovní pastýř tam odtud.“ „Ach, jste pan farář Martin?“ „Jsem.“ „Tedy z Bohdíkova. Podívám se.“

Otevřel velkou knihu a začal v ní listovat. „Bohdíkov,“ řekl po chvílce s povzdechem. „Pane faráři, v očištcí nemáme nikoho z Bohdíkova.“ „Ježíšmarjájosef, v očištcí není nikdo z Bohdíkova. Můj Bože a kdepak tedy jsou?“ „Kde jinde, ctihodný otče, by měli být než v nebi, kde jinde by měli být?“ „Ale já přicházím zrovna tam odtud.“ „Tak? Vy jdete tam odtud? A že tam nejsou? Pak...“ „Ó, milostivá Matko boží! Nejsou-li v nebi, ani v očištcí, pak jsou ... Ó, běda mně! Jak mohou přijít do ráje, když mé ovečky tam nejsou?“ „Slyšte, ctihodný otče!

Jelikož chcete mít v té věci jasno a na vlastní oči se přesvědčit, tak jděte touto cestou. Vlevo najdete velkou bránu. Tam se dozvíte všecko. Bůh s vámi!“ A zavřel bránu. To byla dlouhá cesta, rozpáleným kamením dlážděná. Kymácel jsem se po ní jako opilý, při každém kroku jsem padal. Byl jsem zpocen jako z vody vytažený a nemít sandály, které mně svatý Petr půjčil, byl bych měl nohy spálené na popel. Když jsem se dlouho takto vláčel, uviděl jsem po levé straně dveře – ne, to byla ohromná brána, dokořán otevřená, jako dveře chlebové pece.

Ó, milí farníci! To byl pohled! Zde se mě po jménu nikdo neptal. Zde neměli žádný registr, Jako do pece přikládáte poleno za polenem, tak zde hází hromadně lidi do ohně. Tam je taková tlačnice, jako když se v neděli cpete do hospody. Na čele mně stály kapky potu, po zádech mně běhal mráz a vlasy mně hrůzou vstávaly na hlavě. Cítil jsem zápach spálené kůže, jako když kovář spálí koni podkovu, aby mu nasadil novou.

A slyšel jsem hrozný křik, vzdechy, sténání, nařikání a klení. „Co tu tak stojíš? Půjdeš

sem, nebo ne?“ křičel na mě čert s rohamy a mířil na mě rozpálenými vidlemi. „Já? Bůh chraň! Já věřím v Boha.“ „Marš tedy odtud! Co tu k čertu chceš?“ „Prosím, nekřičte tak! Já sotva stojím na nahou, jdu z daleka. Chci vás poprosit, zdali byste – zdali je tu snad náhodou nebo omylem někdo z Bohdíkovy.“ „Hrom a blesky! Ty hlupáku! To jako bys nevěděl, že celý Bohdíkov je tu.“

No, pojd' blíž, starý havrane, a podívej se na svoje povedené ovečky!“ A uprostřed nekonečného ohniště uviděl jsem starého Šmída, na toho se jistě, milí farníci, pamatujete, na opilce, který své ženě často vyháněl moly z kabátu, když ho měla na sobě. Pak tam byla toulavá Jenofka, která bydlela v kůlně, přístupné všem. Též továrník Benda, který kupoval kradené ořechy, a Barbora, která kradla snopy na dvoře, aby nemusela sbírat klásky, Adam, Tereza, Buška, všechny jsem viděl péct se v pekle.

Rozrušení, plni strachu poslouchali farníci svého faráře. Ach! Tak živě viděl v pekle jeden svého otce, druhý matku, třetí bratra nebo sestru, ženu nebo dítě. „Cítíte všichni,“ pokračoval pan farář Martin, „že to tak zůstat nemůže. Mám starost o vaše duše a chci vás zachránit od zatracení, do kterého se řítíte. Hned zítra započnu s tou prací, ani o den později.“

Poslyšte, jak to uděláme! Vezmu vás po řadě. V pondělí ráno přijdou ke zpovědi staří, těch není tak mnoho. V úterý děti. Též s těmi budu brzy hotov. Ve středu svobodní mládenci a panny. To bude trvat dlouho. Ve čtvrtek ženatí muži. S těmi to vezmu zkrátka. V pátek ženy, těm připomínám, nic nezamlčet! V sobotu mlynář. Ten má celý den pro sebe, to není mnoho a budu rád, budu-li s ním ta tu dobu hotov. Víte, milé dítky, že pakli je obilí zralé, musí se pokosit, je-li bečka naražená, musí se vypít. Dnes dosti té špíny, vypereme ji pěkně na čisto. Boží milosrdenství s vámi – amen.“ Po slovech následovaly činy. Celá obec, všichni do jednoho, jak bohdíkovský farář kázal, přišli „do prádla“ a každou neděli se tak rozšiřovaly jim hlásané ctnosti. Jak šťastný byla pan farář Martin.

(Kytice severomoravských pověstí)

Úkoly pro žáky:

- po přečtení textu vytvoří osnovu textu:

Návštěva očístce
Návštěva farníků
Návštěva ráje
Trápení faráře Martina
Uložení pokání
Návštěva pekla
Farář káže o svém snu

- vysvětlit význam těchto slov obsažených v textu pověsti: fara, farníci, hřích, zpovědnice, kazatelna, ráj, očistec, peklo, pokání

Zpětná vazba

Žáci vlastními slovy převypráví obsah pověsti druhé skupině.

Téma č. 3: Historie obce a školství v Bohdíkovi

Cíl:

- Žák stručně popíše historii obce Bohdíkova
- Žák stručně popíše historii školství v Bohdíkovi

Formy vyučování: hromadná, individuální

Metody:

- Monolog, dialog, diskuze, samostatná práce

Materiál a nutné vybavení:

- Pracovní list, psací potřeby, dobové fotografie Bohdíkova

Časová dotace:

- 3 vyučovací hodiny

Motivace

Žáci dostanou do dvojic kartičky se slovy „bohdíkovské mluvy“. Jejich úkolem je nejprve samostatně odhalit význam uvedených slov. Poté jim budou rozdány kartičky se správným významem slov a jejich úkolem bude pospojovat slova „bohdíkovské mluvy“ s jejich pravým významem.

PŠEK	NĚPRF	NIGDÁ
PIKSLA	PLAZAN	PLESKÁNKY
POČTAČKA	POMETLO	POŠKA
MÁČKA	LAPNÓT SI	LUFT
LUŠKO	CHRÓPAT	JAPKA

Menší pes	Nejdříve	Nikdy
Plechová krabička	jazyk	Bramborové placičky
Poštovní doručovatelka	koště	Sněhová kulička
Omáčka	Sednout si	Vzduch
Postel	křupat	brambory

Hlavní část

Výklad učitele o stručné historii obce Bohdíkova a školství v této obci

Historie obce

- Vznik obce Bohdíkova zřejmě ve 13. století
- 1. písemná zmínka pochází z roku 1351
- V roce 1848 byl Bohdíkovi přiřazen k šumperskému okresu
- Od roku 1938 byl Bohdíkovi součástí Sudet
- Český Bohdíkovi byl osvobozen 8. května 1945 Rudou armádou
- V roce 1947 byl původní název obce Český Bohdíkovi přeměněn na Dolní Bohdíkovi
- V roce 1950 byl vybudován místní rozhlas
- V roce 1960 došlo k seskupení Dolního Bohdíkovi, Raškovi, Komňátky pod jeden politický celek Bohdíkovi
- 1974- zahájena stavba prodejny potravin a masa
- 1997 zasáhla obec rozsáhlá povodeň

Historie školství

- První dřevěná školní budova byla postavena v roce 1819
- V roce 1859 byla dokončena stavba zděné školní budovy
- Nadučitelem bohdíkovské školy byl od roku 1886 Alois Konečný, který významně ovlivnil nejen vývoj školy, ale také obce
- Během 2. světové války byla v obci zřízena německá škola
- Od roku 1964 byl ředitelem školy Bohumil Pavelek

Žáci si v průběhu výkladu učitele zaznamenávají informace do pracovního listu

Pracovní list

Stručná historie obce Bohdík

- Vznik obce Bohdíkova zřejmě ve ..... století
- 1. písemná zmínka pochází z roku .....
- V roce 1848 byl Bohdíkovi přiřazen k .....okresu
- Od roku 1938 byl Bohdíkovi součástí .....
- Český Bohdíkovi byl osvobozen ..... Rudou armádou
- V roce 1947 byl původní název obce Český Bohdíkovi přeměněn na Dolní Bohdíkovi
- V roce 1950 byl vybudován místní rozhlas
- V roce 1960 došlo k seskupení ..... (3) pod jeden politický celek Bohdíkovi
- 1974- zahájena stavba prodejny potravin a masa
- 1997 zasáhla obec rozsáhlá povodeň

Stručná historie školy v Bohdíkovi

- První dřevěná školní budova byla postavena v roce .....
- V roce ..... byla dokončena stavba zděné školní budovy
- Nadučitelem bohdíkovské školy byl od roku 1886 ....., který významně ovlivnil nejen vývoj školy, ale také obce
- Během 2. světové války byla v obci zřízena ..... škola
- Od roku 1964 byl ředitelem školy Bohumil Pavelek

Zpětná vazba

Dobové fotografie–úkolem žáků je budovy na fotografiích pojmenovat

Téma č. 4: Plán obce Bohdíkova

Cíl:

- Žáci vytvoří mapu obce Bohdíkova
- Žáci zakreslí na mapu obce Bohdíkova místo svého bydliště

Formy vyučování: hromadná, individuální

Metody:

- skupinová práce

Materiál a nutné vybavení:

- Papíry, pastelky, tematické fotografie

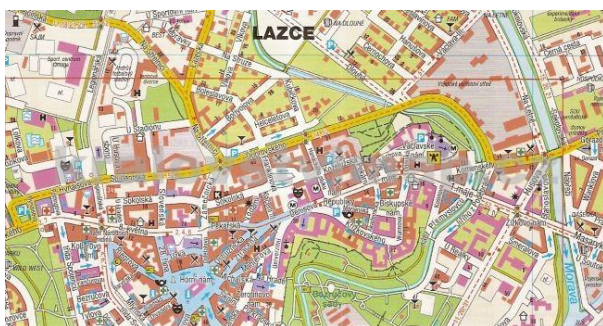
Časová dotace:

- 2 vyučovací hodiny

Postup:

Motivace

Jak vypadá plán města? (na plánech měst, které učitel donese do výuky, žáci zjišťují, jak vypadají plány měst, co obsahují, jakou mají formu)

Hlavní část

Žáci vytvoří hromadně nebo rozdělení do skupin (záleží na počtu žáků) vytvoří plán obce Bohdíkova, kam zaznamenají významné budovy a památky v obci. Na plán dále zaznamenají přibližná místa svého bydliště. Tento plán je závěrem celého projektu „Naše obec“, který bude vyvěšen na tematické nástěnce v budově školy.

Zpětná vazba

Zpětnou vazbou bude vytvoření plakátu o obci Bohdíkov, který bude společně s plánem obce vyvěšen na tematické nástěnce. Na plakát žáci společně napíší informace a zajímavosti, které se během tohoto projektu o Bohdíkovu dozvěděli.

Závěr

Moje diplomová práce se věnovala historii školství obce Bohdíkova. Je doposud jediným zpracováním, které se věnuje vývoji školství této obce. Mým cílem bylo shrnout nejdůležitější události, které zanechaly stopy na dalším vývoji obce.

V první kapitole jsem se věnovala stručné historii obce Bohdíkova, významným událostem, které ovlivnily dění v obci od jejích počátků do současnosti.

Ve druhé kapitole jsem se zaměřila na ucelený vývoj školství v obci Bohdíkova. Kapitola je chronologicky rozdělená na jednotlivé podkapitoly. Obsahem podkapitol jsou vývoj školství v obci Bohdíkova. Primárním zdrojem pro vytvoření této kapitoly byly školní kroniky, obecní kroniky.

Obsahem třetí kapitoly jsou významné osobnosti bohdíkovského školství. U Aloise a Ludmily Konečných jsem se zaměřila zejména jen na jejich působení v bohdíkovské škole. Primárním zdrojem pro tuto kapitolu byla pozůstalost Aloise a Ludmily Konečných uložena v depozitáři Vlastivědného muzea v Šumperku. U osobnosti Jana Heindla je zpracována formou vzpomínky.

Čtvrtá kapitola je věnována vzpomínce učitelky ZŠ Bohdíkova a bývalé žákyně bohdíkovské školy, která dokládá samotný život ve škole.

Pro pedagogický účel diplomové práce byl vytvořen výukový projekt pro žáky o obci Bohdíkova, který je součástí páté kapitoly. Cílem tohoto projektu, je seznámit žáky s historií, současností obce a s vývojem školství v Bohdíkově.

Před samotným zahájením sepisování diplomové práce jsme musela shromáždit veškerý materiál týkající se školy v Bohdíkově. V rámci bádání jsem prostudovala veškeré obecní kroniky, školní kroniky, pozůstalost Aloise a Ludmily Konečných, dále také několik knižních publikací zaměřených na dějiny školství v českých zemích, internetových zdrojů a archiválií uložených v Okresním archivu Šumperk. Tímto způsobem jsem získala potřebný materiál k vytvoření uceleného přehledu vývoje bohdíkovského školství.

Výsledkem této diplomové práce není pouze vývoj bohdíkovské školy, ale také přehled všech pramenů a dostupné literatury, která o této problematice pojednává.

Seznam příloh

Příloha 1: Fotografie žáků bohdíkovské školy z let 1939-1943

Příloha 2: Ukázka z čítanky

Příloha 3: Fotografie třídy z roku 1969, ředitel Bohumil Pavelek

Příloha 4: Budova školy v roce 1916

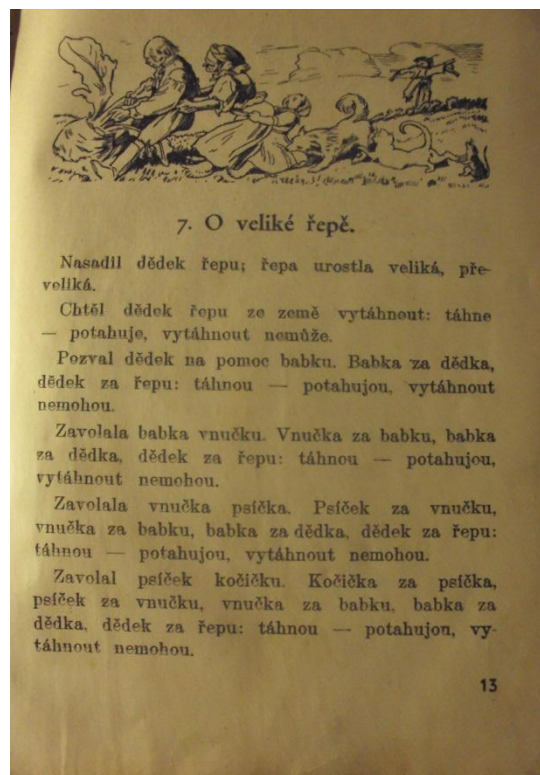
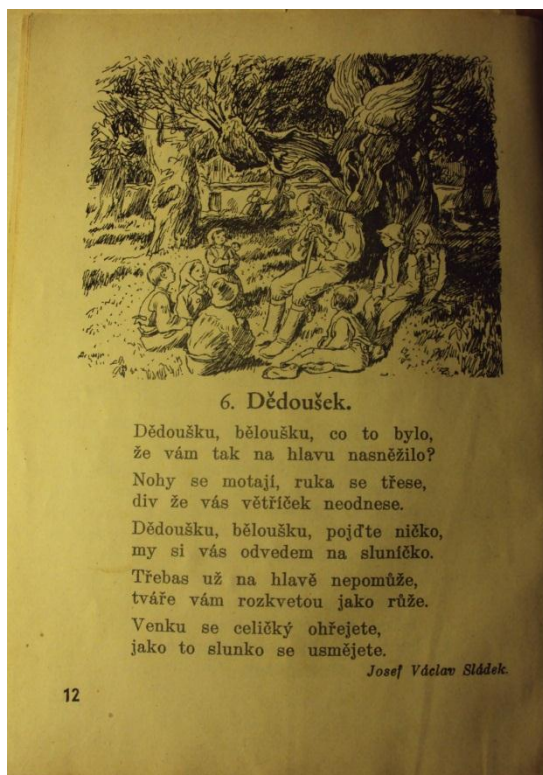
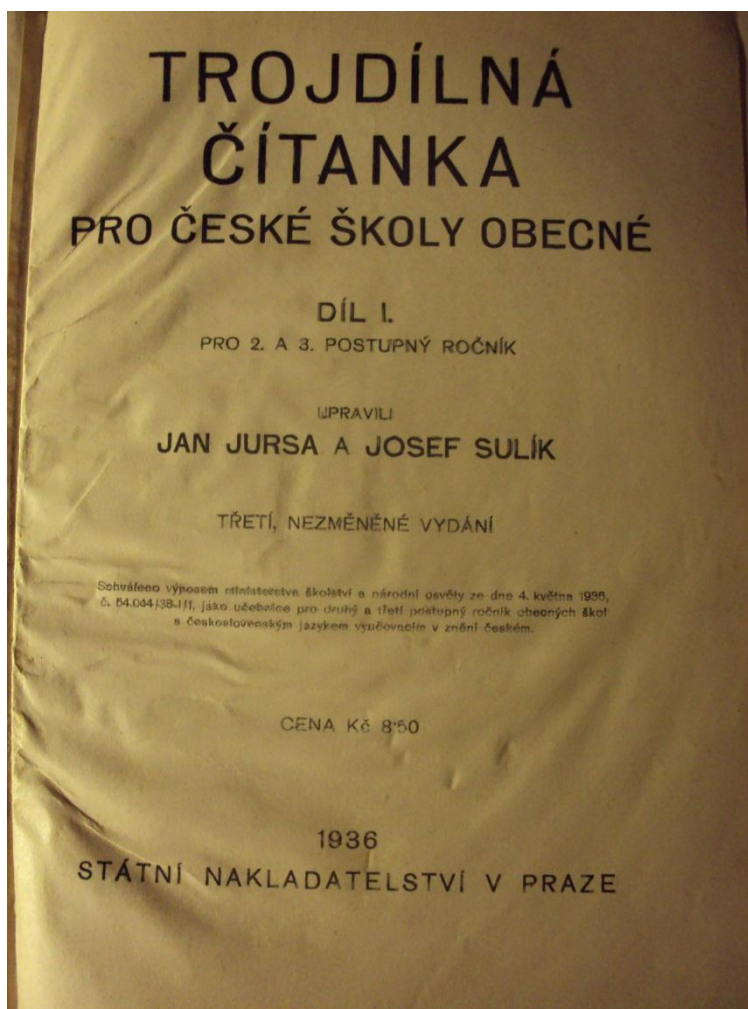
Příloha 5: Budova školy v roce 2005

Příloha 6: Budova ZŠ v roce 2016

Příloha 1: Fotografie žáků bohdíkovské školy z let 1939–1943 (soukromý archiv Mgr. Ludmily Divišové)

Příloha 2: Ukázka z čítanky (soukromý archiv Mgr. Ludmily Divišové)

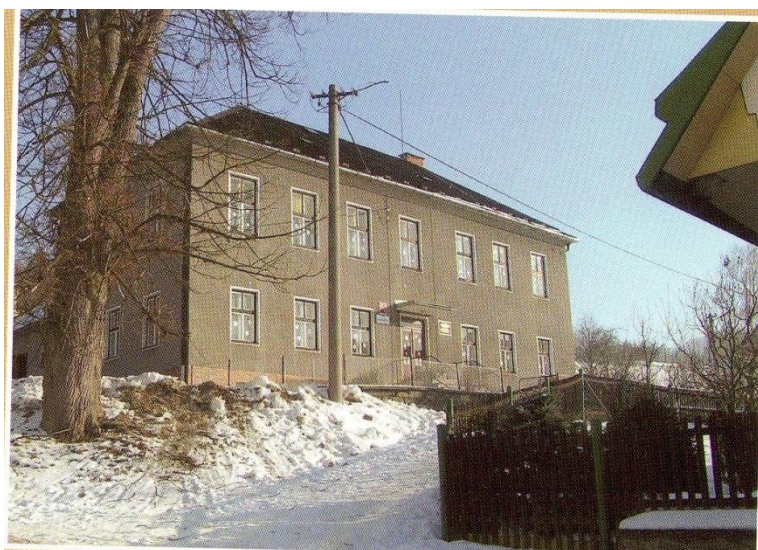
Příloha 3: Fotografie třídy z roku 1969, ředitel Bohumil Pavelek (V držení Mgr. Jany Málkové)

Příloha 4: Budova školy z roku 1916 (Uloženo ve školní kronice)

Příloha 5: Budova ZŠ v roce 2005 (Uloženo v obecní kronice)

Příloha 6: Budova ZŠ v roce 2016 (foto – Hana Žáková)

Seznam použité literatury

BARTOŠ, J. a TRAPL, M. *Dějiny Moravy, 4. Díl: Svobodný stát a okupace*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 2004. 287 s. ISBN 80-7275-044-5.

BARTOŠ, J. a kol. *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848-1960, svazek IV*. Ostrava: Profil, 1974. 316 s. ISBN nevedeno.

BŘEZINA, J. *Politický okres šumperský (vlastivědná studie)*. Vyd.1. Šumperk: Okresní osvětový sbor, 1930. 107 s. ISBN nevedeno.

ČERMÁKOVÁ, L. *Olomoucký kraj: města a obce Olomouckého kraje*. Vyd.1. Rožnov pod Radhoštěm: Proxima Bohemia, 2009. 287 s. ISBN 978-80-254-8649-9.

FILIP, Z. *Učitelké portréty*. Vyd.1. Olomouc: ÚP Olomouc, 1996. 79 s. ISBN 80-7067-633-7.

FILIP, Z. *Kytice severomoravských pověstí*. Štítý: Veduta, 2002. 145 s. ISBN 86438-05-8.

HRADEČNÝ, R. *Disciplinování nadučitele Konečného*. Olomouc, 1964. Diplomová práce. Univerzita Palackého. Pedagogická fakulta

JAKL, V. *60 let bohdíkovského fotbalu*. Šumperk: Vegaprint s. r. o., 1993. 13 s. ISBN nevedeno.

KRATOCHVÍL, M. a MAREČEK J. *Záplavy-červenec 1997*. Šumperk: Agentura Trifox s. r. o, 1997. 39 s. ISBN nevedeno.

KRÁLÍKOVÁ, M. *Nástin vývoje všeobecného vzdělání v českých zemích*. Vyd.1. Praha: SPN, 1977. ISBN nevedeno.

KOVAŘÍČEK, V. *Materiály k dějinám pedagogiky*. Vyd. 3. Olomouc: Univerzita Palackého, 1983. 146 s. ISBN nevedeno.

LENDEROVÁ, M. *Vše pro dítě: válečné dětství 1914-1918*. Vyd. 1. Litomyšl: Paseka, 2015. 277 s. ISBN 978-80-7432-499-4.

MELZER, M. a kol. *Vlastivěda šumperského okresu*. Vyd. 1. Šumperk: Okresní vlastivědné muzeum, 1993. 585 s. ISBN 80-85083-02-7.

Obec Bohdík. *Bohdík v proměnách času (fotografie z výstavy)*. Šumperk: Reprotisk, 2014.

ŠTVERÁK, Vladimír. *Stručné dějiny pedagogiky*. Vyd. 2., dopl. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988.

VESELÁ, Z. *Vývoj české školy a učitelského vzdělání*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 1992. 147 s. ISBN 8021004584.

ŽÁKOVÁ, H. *Historie, školství a kulturní tradice v obci Bohdík ve 20. století*, bakalářská práce, Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc 2013.

Časopisy

Bohdíkovský zpravodaj (rok 2003, č. 4, s. 3)

Bohdíkovský zpravodaj (rok 2013, č.3, s. 3)

Bohdíkovský zpravodaj (rok 2014, č. 4, s. 1)

České slovo (č. 61, roč. 11, s. 1)

Seznam použitých pramenů

Kniha výročních zpráv Základní školy Bohdík (1995-2012). Uloženo na ZŠ Bohdík

OÚ Bohdík. Kronika obce Bohdík (1996-2015).

SOkA Šumperk. Fond Archiv obce Bohdík. Pamětní kniha obce Bohdík z let 1927-1950.

SOkA Šumperk. Fond Místní národní výbor Bohdík. Kronika obce Dolního Bohdík (1951-1975).

SOkA Šumperk. Fond Místní národní výbor Bohdík. Kronika obce Bohdík (1976-1978).

SOkA Šumperk. Fond Místní národní výbor Bohdík. Kronika obce Bohdík (1979-1985).

SOkA Šumperk. Fond Místní národní výbor Bohdík. Kronika obce Bohdík (1986-1991).

SOkA Šumperk. Obecní úřad Bohdík. Kronika obce Bohdík (1992-1995).

SOkA Šumperk. Fond Obecná škola Bohdík. Školní kronika 1887-1964

VMO Šumperk. Pozůstalost Aloise a Ludmily Konečných.

Vzpomínky Mgr. Jany Málkové, Mgr. Evy Fleischerové, p. Jarmily Frýdecké

ZŠ Bohdík. Kronika školy v Bohdíkě (1964-1994).

Internetové zdroje

Bohdík. *Bohdík-historie obce* [online]. [cit. 2016-03-08]. Dostupné z:
<http://www.bohdik.cz/pdf/historie_obce.pdf>.

Anotace

Jméno a příjmení:	Hana Žáková
Katedra:	Katedra společenských věd
Vedoucí práce:	PhDr. Pavel Kopeček, Ph.D.
Rok obhajoby:	2016

Název práce:	Vývoj školství v Bohdíkovi v kontextu vývoje školství v českých zemích
Název v angličtině:	History of education in Bohdík in the context of the history of education in the Czech lands.
Anotace práce:	Práce se zabývá vývojem školství v obci Bohdík od jeho počátků do současnosti. Je zaměřena na významné osobnosti bohdíkovského školství. Dále se práce zabývá stručným vývojem obce Bohdík.
Klíčová slova:	Bohdík, školství od počátků do současnosti, Alois Konečný, Ludmila Konečná, Jan Heindl, vzpomínky
Anotace v angličtině:	The thesis deals with the development of education in the village Bohdík from its origins to the present. It is aimed at the significant personalities of education of Bohdík. Furthermore, the work deals with a brief development village Bohdík, Czech Republic.
Klíčová slova v angličtině:	Bohdík, history, education, significant personality, memories
Přílohy vázané v práci:	fotografie žáků bohdíkovské školy z let 1939-1943, ukázka z čítanky, fotografie třídy z roku 1969, budova školy v roce 1916, budova školy v roce 2005, budova školy v roce 2016
Rozsah práce:	74
Jazyk práce:	Čeština